Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022 – 2028

Nowe Miasto nad Pilicą, 2022

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022 – 2028

opracowana przez:

Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „BaSz”

przy współpracy:

Urzędu Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą

Spis treści

1. WSTĘP 4
2. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODA PRAC NAD STRETEGIĄ 5
2.1 Uwarunkowania prawne 5
2.2 Metodyka opracowania Strategii 6
3. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ 8
3.1 Podsumowanie diagnozy gminy Nowe Miasto nad Pilicą 8
3.2 Ocena sytuacji gminy Nowe Miasto nad Pilicą – wnioski z konsultacji społecznych .. 11
3.3 Analiza SWOT 14
4. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU I OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI 16
5. STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ 19
5.1 Misja i wizja rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą 19
5.2 Plan strategicznego rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą 20
Opis zakresu celów strategicznych 21
Cele operacyjne i kierunki działań wyznaczone w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą 23
4.3 Plan strategiczny dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą 25
6. MODEL STRUKTURALNO – PRZESTRZENNY ROZWOJU GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ 42
6.1 Kluczowe uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy Nowe Miasto nad Pilicą 42
6.2 Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy 51
6.3. Rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą 55
7. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI STRATEGII 58
7.1 Współpraca i odpowiedzialność za wdrażanie i realizacje Strategii 58
7.1 Wdrażanie Strategii 59
7.2 Ewaluacja 60
7.3 Monitoring Strategii 61
7.4 Ramy finansowe Strategii i źródła jej finansowania 64
8. ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI STRATEGII 66
9. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH 68
SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW 70

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022-2028 jest dokumentem strategicznym, który poprzez realizację wskazanych celów pozwoli zapewnić dynamiczny rozwój całej gminy. Przygotowanie tego rodzaju dokumentu jest niezbędna dla skutecznego zarządzania gminą oraz daje możliwość pozyskania środków na inwestycje.

Głównym celem tworzenia dokumentu, jakim jest strategia rozwoju, jest zdiagnozowanie priorytetowych kierunków rozwoju, zmierzających do rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia Rozwoju Gminy to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju, zawierający kierunki działań oraz priorytety w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń.

Niniejszy dokument pełni istotne funkcje. Jedną z nich jest integracja i włączenie w proces tworzenia opracowania różnych grup interesariuszy. Poprzez prowadzone konsultacje w postaci badania ankietowego, można było poznać potrzeby mieszkańców oraz sposób, w jaki przedstawiają gminę, możliwe będzie zaplanowanie kierunków działania, których realizacja wpłynie na rozwój społeczny oraz znacząco poprawi jakość życia mieszkańców. Oprócz tego, strategia rozwoju wskazywać będzie również kierunki rozwoju gospodarczego i przestrzennego. Drugą funkcją, jaką pełni strategia, jest możliwość wykorzystania jej jako podstawy do składania wniosków o dofinansowanie na realizację zaplanowanych przedsięwzięć. Jest to również dokument, który ma za zadanie wspierać jednostki samorządu terytorialnego w zarządzaniu strategicznym oraz stanowić użyteczne narzędzie integrowania polityk, programów i sektorowych planów rozwojowych.

Strategia jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w gminie Nowe Miasto nad Pilicą, jednocześnie będąc dokumentem spójnym z dokumentami wyższego rzędu, w tym ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument strategii będzie wyznaczał również ramy dla planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022-2028 składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwszą z nich jest część diagnostyczna, oparta na analizie danych zastanych, która pozwoliła na przedstawienie sytuacji w gminie oraz mocnych i słabych stron gminy. Drugi, kluczowy element stanowi część planistyczną, która identyfikuje kluczowe cele, kierunki i plany na poziomie strategicznym i operacyjnym. Dopełnienie stanowi omówienie systemu wdrażania i monitoringu oraz ram finansowych i źródeł finansowania, które jest niezbędne do oceny możliwości realizacji strategii.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODA PRAC NAD STRETEGIĄ

2.1 Uwarunkowania prawne

Podstawą do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022-2028 jest ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2021 poz. 1372), ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2021r. poz. 1057).

oraz ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2021 poz. 247 ze zm.).Art. 10e ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o których mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2021 poz. 1057) oraz określa w szczególności:

1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2020 poz. 1668 oraz 2021 poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań;
7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9) ramy finansowe i źródła finansowania.

Zgodnie z art. 10f. ust. 1. ustawy: Rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji,
o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dokument strategii wymaga podjęcia działań konsultacyjnych z interesariuszami zewnętrznymi, którymi są m.in. sąsiednie gminy i ich związki, a także lokalni partnerzy. Oprócz tego, projekt przedstawiony zostaje zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w strategii rozwoju województwa przez zarząd województwa (art. 10f. 1-3.).

2.2 Metodyka opracowania Strategii

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą przystąpiła do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022 – 2028 – kluczowego dokumentu programowania rozwoju lokalnego. W Strategii przedstawiona została aktualna diagnoza stanu obecnego gminy oraz określona koncepcja jej rozwoju w perspektywie do 2028r.

Tabela 1. Opisowy schemat opracowania Strategii

Rodzaj czynności	Opis
Opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy	Celem diagnozy było określenie stanu rozwoju i struktury gminy oraz wskazanie istniejących tendencji przemian, które będą miały wpływ na kształtowanie strategicznych kierunków dalszego rozwoju lokalnego gminy. Diagnoza zawiera charakterystykę stanu obecnego gminy, pozwoli na poznanie mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń w najbliższym otoczeniu, co przełoży się na możliwość wyznaczenia kierunków rozwoju oraz celów, jakie należy osiągnąć, by skutecznie wzmacniać rozwój gminy.
Konsultacje społeczne	W ramach prac nad strategią zostało przeprowadzone wśród mieszkańców gminy badanie w formie ankiety internetowej udostępnionej na stronie gminy. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców o obecnej sytuacji w gminie oraz o zauważanych problemach i zadaniach rozwojowych. Na każdym etapie realizacji dokumentu Strategii mieszkańcy mogli zgłaszać uwagi i swoje propozycje zapisów w projekcie dokumentu.
Analiza SWOT	Analiza SWOT polega na usystematyzowaniu faktów, danych i informacji pozyskanych na potrzeby opracowania diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy. Diagnoza pozwala na identyfikacje poszczególnych elementów, które mogą przyczynić się i być wykorzystane do rozwoju gminy (mocne strony i szanse) albo stanowić barierę i ograniczenia rozwojowe (słabe strony i zagrożenia). Zdiagnozowane potencjały jak również możliwe zagrożenia i ograniczenia traktowane są jako punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju.
Opracowanie misji i wizji gminy	Misja określa generalny, ogólny kierunek działania, jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Wizja to opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej (za kilka lub kilkanaście lat).
Sformułowanie celów	Bazą do formułowania celów strategicznych oraz zaplanowania kierunków działań są wnioski, które zostały wyciągnięte na pierwszym etapie prac nad dokumentem, czyli wnioski z diagnozy i konsultacji społecznych oraz analiza SWOT. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane na etapie diagnostycznym problemy oraz są szansą na lepsze wykorzystanie potencjałów gminy. Cele strategiczne odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy.
Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego	Model funkcjonalno-przestrzenny jest ilustracją założeń strategii, przedstawia długookresową wizję rozwoju gminy. Prezentacja graficzna, będąca odzwierciedleniem i dopełnieniem przedstawionych w dokumencie treści, sprawia, że wizja i kierunki rozwoju są bardziej przystępne w odbiorze.
Opracowanie części wdrożeniowej	Część wdrożeniowa dokumentu zawiera informacje na temat mechanizmów wdrażania tj. system realizacji strategii, monitoringu, ewaluacji i aktualizacji Strategii. W celu oceny możliwości realizacji zapisów w dokumencie określone zostaną ramy finansowe oraz źródła finansowania działań.

Strategia przygotowana została w zgodzie z wymogami metodologicznymi dla lokalnych dokumentów strategicznych oraz zaleceniami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Główną zasadą przygotowania dokumentu było wykorzystanie metodologii partycypacyjno – eksperckiej. W trakcie prac zapewniono aktywny udział społeczności lokalnej (np. poprzez badania ankietowe, upublicznianie poszczególnych etapów prac, zasięganie opinii). Taki model przygotowania *Strategii* łączy atuty potencjału mieszkańców zaangażowanych w życie społeczne i gospodarcze w gminie z wiedzą i doświadczeniem ekspertów.

Przy przygotowaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej wykorzystano następujące metody:

- analizy materiałów źródłowych (desk i web research), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich,
- badań ankietowych,
- analizy danych własnych i materiałów przekazanych przez Urząd Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą i jednostki podległe,
- analizy danych statystycznych, szczególnie z: Banku Danych Lokalnych, Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych danych ogólnodostępnych,
- współpracy z zespołem ds. Strategii powołanym w gminie.

3. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

3.1 Podsumowanie diagnozy gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Rozdział prezentuje najważniejsze zagadnienia i wnioski wynikające z przeprowadzonej *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą* – stanowiącej podstawę do programowania założeń niniejszej *Strategii*, jak i innych dokumentów planistycznych i strategicznych dla gminy. Źródła podanych w tabeli informacji zawarte są w ww. *Diagnozie*, dane statystyczne pochodzą z końca 2020 roku.

Tabela 2. Wnioski z diagnozy stanu obecnego gminy Nowe Miasto nad Pilicą (na podst. Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, kwiecień 2022)

Wyznacznik	Cechy gminy Nowe Miasto nad Pilicą
Uwarunkowania przestrzenne	
Położenie	Gmina miejsko -wiejska położona w centralnej Polsce w południowo - zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie grójeckim.
	Centralnym ośrodkiem gminy jest miasto Nowe Miasto nad Pilicą. Powierzchnia gminy wynosi 159 km^2, z czego miasto zajmuje 11 km^2.
	Gmina położona jest poza głównymi korytarzami transportowymi kraju – oś komunikacyjną stanowią drogi wojewódzkie, które krzyżują się w centrum miasta. Drogi te zapewniają połączenia komunikacyjne gminy z ośrodkami miejskimi województw i powiatów oraz lokalnymi ośrodkami gmin sąsiednich.
Zagospodarowanie przestrzenne	Nierównomierne rozłożenie ludności - największa koncentracja zabudowy występuje w centralnej części gminy, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Pilicy.
	Nowe Miasto nad Pilicą stanowi główny ośrodek gminny o zasięgu lokalnym, gdzie realizowane funkcje publiczne. Większe jednostki osadnicze w gminie to wsie o poszerzonym programie funkcjonalnym, które poza głównymi funkcjami: mieszkaniową i rolniczą mieszą jeszcze podstawowe usługi w formie: handlu, usług turystyki, oświaty, kultu religijnego oraz zakładów przemysłowych. W najmniejszych jednostkach zagospodarowanie terenu stanowią głównie funkcje rolnicze i mieszkaniowe (zabudowa zagrodowa i jednorodzinna).
	Na obszarze gminy znajdują się obszary zamknięte resortu obrony narodowej.
	W układzie przestrzennego zagospodarowania gminy oraz sposobie użytkowania obszaru wyróżnia się: użytki rolne, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami, grunty zabudowane i zurbanizowane, grunty rolne – nieużytki oraz tereny różne.
Zasoby mieszkaniowe	Na terenie miasta dominuje zabudowa jednorodzinna, w centralnej części przy-ulicowa, mieszkalnictwo wielorodzinne występuje na osiedlach. Na terenie wiejskim jest to głównie zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna.
	Liczba mieszkań, głównie domów jednorodzinnych, w gminie systematycznie rośnie, zwiększa się również ich powierzchnia użytkowa i standard – wyposażenie.

	Zasoby mieszkaniowe gminy składają się ogółem 64 lokale w 16 budynkach.
Środowisko przyrodnicze	Wskaźnik lesistości dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą wynosi 24,0%. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie wynosi 3 839,99, w tym lasów 3 808,12 ha, tj. 26,4%. Ponad 40% gruntów leśnych na terenie gminy to lasy publiczne..
	Obszar gminy Nowe Miasto nad Pilicą leży w całości w zlewni rzeki Pilicy, stanowiącej fragment dorzecza Wisły.
	Położenie gminy w systemie obszarów ochrony przyrody, w tym: Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki", Obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB140003, Obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016, Rezerwatu przyrody Sokół. W gminie są również pomniki przyrody ożywionej.
Dziedzictwo kulturowe	Najcenniejsze obiekty architektoniczne zostały objęte ochroną prawną w rejestrze i ewidencji wojewódzkiej: Zespół pałacowo-parkowy w Nowym Mieście nad Pilicą, Zespół pałacowo-parkowy w Gostomi, Zespół pałacowo-parkowy w Łęgonicach, Klasztor Braci Mniejszych Kapucynów w Nowym Mieście nad Pilicą, Kościół p.w. Św. Kazimierza w Nowym Mieście nad Pilicą,
	W miejscowościach znajdują się zabytkowe kościoły, domy i zabudowa gospodarcza, parki dworskie, cmentarze.
	W Nowym Mieście nad Pilicą funkcjonują dwa muzea: Muzeum Regionalne oraz Muzeum błogosławionego Honorata Koźmińskiego.
Infrastruktura techniczna	Długość sieci wodociągowej wynosi 139,5 km (dostarcza wodę do 2 236 gospodarstw).
	Sieć kanalizacyjna wynosi 21,2 km, odbiera ścieki z 430 budynków jednio i wielorodzinnych. Pozostałe gospodarstwa posiadają bezodpływowe zbiorniki (179 szt.) i przydomowe oczyszczalnie ścieków (4 szt.). W mieście działa 1 komunalna oczyszczalnia ścieków odbierająca ścieki z kanalizacji oraz ścieki dowożone beczkowozami.
	Dostawa energii elektrycznej dla gminy realizowana jest z krajowego systemu energetycznego (KSE) poprzez stację wysokiego napięcia GPZ Mogielnica. Stacja 110/15kV zasilana jest dwustronnie liniami 110kV z kierunku GPZ Białobrzegi oraz GPZ Roszkowa Wola. Wyposażenie głównego źródła zasilania stanowią dwa transformatory 110/15kV o mocach 16 MVA każdy.
	Na terenie Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, energia ze źródeł odnawialnych obejmuje głównie energię słoneczną. W budynkach jednorodzinnych występują pojedyncze instalacje typu ogniwa fotowoltaiczne i kolektory słoneczne, wykorzystywane do przygotowania ciepłej wody użytkowej.
	Nie funkcjonują scentralizowane systemy ogrzewania. Aktualnie potrzeby cieplne pokrywane są za pomocą indywidualnych systemów grzewczych wbudowanych u poszczególnych odbiorców, najczęściej opalane paliwem stałym (węgiel kamienny, ekogroszek, miał węglowy).
	Sieć gazowa obejmuje tylko obszar miasta. Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej wynosiła 5 637 m. W gminie Nowe Miasto nad Pilicą ilość czynnych przyłączy do budynków wynosiła 103 szt.
Uwarunkowanie społeczne	
Demografia	Liczba mieszkańców gminy – 7 615 osób, w tym na terenie miasta 3 672, na terenie wiejskim - 3 943 osób, 3 696mężczyzn i 3 919 kobiet. Wskaźnik średniej gęstości zaludnienia dla terenu miejskiego wynosi 326 osób na km², a dla terenu wiejskiego 27 osób na km². Ludność gminy stanowi 7,8%

	ludności powiatu grójeckiego.
	Populacja gminy odznacza się mało korzystną strukturą wiekową - reprezentuje typ społeczeństwa regresywnego, starzejącego się. Procent osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 16%, osób w wieku produkcyjnym – 57,1%, i poprodukcyjnym – 26,9%.
Edukacja, rozwój, kultura, sport, rekreacja	W gminie działają: żłobek, 2 przedszkola, zespół szkolno-przedszkolny, 3 zkoły podstawowe, Liceum ogólnokształcące, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
	Jednostki realizujące zadania z zakresu kultury w gminie to: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście nad Pilicą i Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście nad Pilicą.
	Na terenie miasta i gminy zlokalizowanych jest: 16 placów zabaw, 5 siłowni plenerowych, stadion, kompleks boisk „Orlik”, 5 boisk wielofunkcyjnych. W gminie znajdują się tereny rekreacyjne, w tym, m.in. Park Przyrodniczo-Edukacyjny – „Park Nadpiliczny”.
Pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne, opieka medyczna	Do głównych powodów korzystania przez mieszkańców gminy ze wsparcia pomocy społecznej należą: ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie, oraz ubóstwo. Z pomocy M-GOPS w Nowym Mieście nad Pilicą 94 rodziny.
	Na terenie gminy usługi z zakresu opieki medycznej świadczy przede wszystkim Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.
	Za bezpieczeństwo mieszkańców gminy odpowiada Posterunek Policji działający przy Komendzie Policji Powiatowej w Grójcu.
	Jednostki ochotniczej straży pożarnej znajdują się w miejscowościach: Bieliny, Domaniewice, Godzimierz, Gostomia, Jankowice, Łęgonice, Nowe Miasto, Rosocha, Żdżary. Dwie z jednostek w Nowym Mieście i Zdżarach są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.
Aktywność społeczna	Działalność stowarzyszeń dla rozwoju gminy oraz w poszczególnych sołectwach, stowarzyszeń i fundacji, klubów sportowych.
Uwarunkowania gospodarcze	
Gospodarka, podmioty gospodarcze	W gminie Nowe Miasto nad Pilicą zarejestrowane są ogółem 573 podmioty gospodarcze (GUS, 2020) z czego: 20 w sektorze publicznym i 553 w sektorze prywatnym (w tym: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 413 podmiotów).
	Do największych grup branżowych wg klasyfikacji PKD należy działalność: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i budownictw.
	Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Ponad 95% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych stanowią mikroprzedsiębiorstwa (średnioroczne zatrudnienie mniej niż 10 pracowników).
	W gminie zlokalizowana jest Specjalna Strefa Ekonomiczna obejmująca tereny przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę produkcyjną, magazynową i usługi. Obszar obejmuje 15 ha.
Rolnictwo	Charakter typowo rolniczy, warunki do rozwoju rolnictwa przemysłowego są słabe, ze względu na niską bonitację gleb.
	Rolnictwo w gminie oparte jest zatem głównie o uprawy polowe oraz sadownictwo i plantacje. Największe powierzchnie upraw stanowią zboża, a następnie ziemniaki.
	W strukturze użytków zielonych klasy bonitacyjne V i VI zajmują 80% gminnych powierzchni. Są to kompleksy słabe i bardzo słabe, rzadko

	średnie. Cechą gleb obszaru gminy jest także zakwaszenie.
	Rozdrobniona struktura rolnych gospodarstw indywidualnych.
	Rolnicy prowadzący gospodarstwa korzystają z pomocy publicznej Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa.
Rynek pracy	Rynek pracy na terenie gminy kształtowany jest głównie przez sektor prywatny, w którym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 94%.
	Największymi pracodawcami na terenie gminy są: administracja publiczna: Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki organizacyjne, placówki oświatowe oraz firmy prywatne: Gospodarstwo Szkółkarskie w Zdżarach, Nowostal Domaniewicach, Uniplast. Zakłady Tworzyw Sztucznych w Sacinie, Ditta-Seria w Żdzarach, Folwark w Jankowicach.
	W Powiatowym Urzędzie Pracy w Grójcu z terenu gminy zrejestrowanych było ogółem 106 osób, w tym 49 mężczyzn i 57 kobiet (rok 2020). Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił ok. 4,3%.

3.2 Ocena sytuacji gminy Nowe Miasto nad Pilicą – wnioski z konsultacji społecznych

Na etapie przygotowywania Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą - dla potrzeb Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022- 2028, przeprowadzone zostały konsultacje, znacznie wykraczające poza zakres dokumentu. Konsultacje przeprowadzone zostały w formie ankiety skierowanej do mieszkańców gminy.

Wnioski z konsultacji społecznych dookreślają diagnozę i pozwalają właściwie ocenić sytuację obecną gminy, z tego powodu wnioski z konsultacji przedstawiono w niniejszym rozdziale.

Wykres 1. Ocena warunków życia w gminie Nowe Miasto nad Pilicą -przedstawienie procentowe

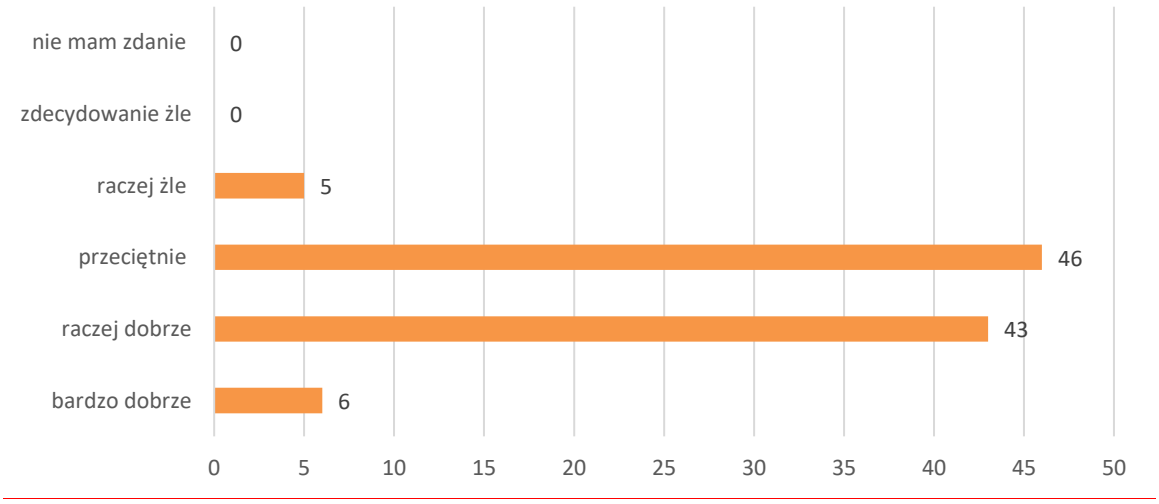

Tabela 3. Ocena poszczególnych obszarów życia w gminie Nowe Miasto nad Pilicą według ankietowanych - hierarchia według oddanych głosów

Wyszczególnienie	Obszary życia
Najlepiej oceniane obszary życia w gminie	Położenie geograficzne
	Środowisko przyrodnicze
	Jakość powietrza atmosferycznego
	Dostępność i jakość edukacji szkolnej (poziom nauczania w szkołach
	Dostępność infrastruktury sportowej na terenie gminy
Najgorzej oceniane obszary życia w gminie	Dostępność do sieci gazowniczej
	Możliwość zatrudnienia i warunki rozwoju i pracy zawodowej
	Dostępność internatu
	Infrastruktura drogowa
	Atrakcyjność inwestycyjna gminy (zasób terenów przeznaczonych pod inwestycje, uzbrojenie tych terenów)
	Atrakcyjność gminy pod kątem prowadzenia własnej działalności gospodarczej
	Świadomość ekologiczna mieszkańców gminy (segregacja odpadów, spalanie paliw)

Inne obszary życia w gminie Nowe Miasto nad Pilicą negatywnie ocenienie przez ankietowanych:

- niskie zarobki, brak atrakcyjnej oferty pracy,
- zanieczyszczenia brzegów rzeki Pilicy,
- brak atrakcyjnej i całorocznej oferty kulturalnej dla turystów,
- nikła współpraca 3 sektorów: prywatnego, publicznego i pozarządowego,
- niska świadomość społeczna dotycząca rozwoju gminy,
- brak programu dofinansowań odpadów niebezpiecznych typu azbest.

Dziedziny, działania inwestycyjne, najważniejsze do podjęcia na terenie gminy celu poprawy warunków życia mieszkańców według ankietowanych to:

- zwiększenie możliwości rozwoju i dostępu do pracy dla różnych grup społecznych,
- rozwój turystyczny i rozbudowa infrastruktury,
- rozbudowa infrastruktury drogowej i okołodrogowej, w tym chodników, oświetlenia, budowa infrastruktury rowerowej – ścieżki,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej,
- miejsca bezpiecznej rekreacji dla dzieci z monitoringiem,
- lobbowanie na rzecz tworzenia dużych podmiotów gospodarczych.

Wykres 2. Ocena poszczególnych obszarów życia według ankietowanych - przedstawienie procentowe, według ilości punktów

3.3 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w dokumentach planistycznych jako narzędzie diagnozy strategicznej, ponieważ pozwala porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie.

Analizę dokonano w oparciu o:

- wnioski z diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczo – przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą,
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane na etapie diagnozowania,
- analizy obowiązujących dokumentów strategicznych,
- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na etapie sporządzania diagnozy,
- informacji z Urzędu Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą.

Tabela 4. Analiza SWOT dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą – pozytywne aspekty wpływające na rozwój

Mocne strony
Położenie w centrum kraju
Nowe Studium Kierunków Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy oraz uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące 98% terenu gminy
Środowisko przyrodnicze: rzeki i tereny chronione, urozmaicone ukształtowanie terenu i różnorodność krajobrazowa
Cenne zabytki architektoniczne, działalność jednostek muzealnych
Dostępność sieci wodociągowej, energetycznej, telekomunikacyjnej i Internetu
Zagwarantowane podstawowe usługi społeczne: oświata, ochrona zdrowia, opieka społeczna, kultura
Obecność Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej "EURO- PARK WISŁOSAN"
Rozwój turystyki na obszarach nadpilicznych
Szanse
Sukcesywny spadek liczby, mieszkańców, odpływ ludzi młodych, niska atrakcyjność do osiedlania dla młodych rodzin
Wykorzystanie środków ze źródeł zewnętrznych dla wzrostu poziomu usług społecznych i rozbudowy infrastruktury społecznej służącej mieszkańcom
Wykorzystanie potencjału ludzkiego, aktywizacja mieszkańców, kreowanie liderów lokalnych, aktywniejsza działalność stowarzyszeń i fundacji dla rozwoju gminy
Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej, głównie gazowej i kanalizacyjnej
Poprawa infrastruktury drogowej (sukcesywna wymiana nawierzchni dróg i poprawa otoczenia drogowego)
Rozwój małej przedsiębiorczości
Promocja terenów pod inwestycje gospodarcze, usługowe
Pozyskanie inwestorów dla tworzenia nowych, atrakcyjnych i różnorodnych miejsc pracy w gminie
Wykorzystanie zasobów przyrody, w tym: lasów, wód powierzchniowych, istniejących zbiorników, terenów cennych przyrodniczo dla rozwoju rekreacji i turystyki
Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców odnośnie oszczędnego gospodarowania wodą, selektywnej zbiórki odpadów, eliminacji azbestu, wykorzystania OZE i wymiany nieekologicznych

źródeł ciepła
Wykorzystanie nowoczesnych technologii w gospodarce, rolnictwie, gospodarstwach domowych
Rozbudowa sieci światłowodowej
Wdrożenie e–usług dla mieszkańców

Tabela 5. Analiza SWOT dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą – negatywne aspekty wpływające na rozwój

Słabe strony
Niekorzystne trendy demograficzne – spadek liczby ludności, starzejące się społeczeństwo
Słaby stan techniczny dróg gminnych, niewystarczająca infrastruktura komunikacyjna: chodniki, oświetlenie
Brak miejsc pracy, słabe możliwości zatrudnienia, brak większych zakładów przemysłowych
Niski wskaźnik skanalizowania i gazyfikacji gminy
Brak scentralizowanych systemów grzewczych, niskie wykorzystanie OZE
Postępująca degradacja przestrzeni publicznej
Dostęp do opieki medycznej
Niezadowalająca oferta spędzania czasu wolnego, oferty kulturalnej i edukacyjnej poza oświatą dla dzieci i młodzieży oraz seniorów
Problemy komunikacyjne (złe rozplanowanie i funkcjonalność układu w mieście), w tym: brak ładu, stan i jakość infrastruktury, zagrożenia dla pieszych i rowerzystów oraz brak komunikacji
Brak specjalistycznych i nowoczesnych gospodarstw, prowadzących intensywną produkcję rolną
Zagrożenia
Odpływ ludzi młodych i wykształconych, ze względu na niską atrakcyjność lokalnego rynku pracy, brak perspektyw dla młodzieży
Starzenie się społeczeństwa i problemy z opieką, dostępnością do usług medycznych i społecznych dla takich osób
Stagnacja gospodarcza i społeczna spowodowana trudnymi do przewidzenia kryzysami związanymi z pandemią
Uznanie gminy za mało atrakcyjną dla większych inwestorów ze względu na słabe przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz brak ich promocji
Mała aktywność społeczna, a tym samym słaba samoorganizacja, uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym, brak liderów i organizacji społecznych pomagających mieszkańcom i wpływających na rozwój gminy
Rosnące obciążenie budżetu gminy wydatkami administracyjnymi, w tym oświatowymi
Uznanie gminy za mało atrakcyjną dla większych inwestorów ze względu na słabe przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz brak ich promocji
Niestabilność przepisów prawnych

4. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU I OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

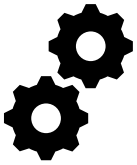

Podstawą aktualnie obowiązującego systemu zarządzania rozwojem kraju jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, natomiast głównymi dokumentami strategicznymi, w oparciu o które prowadzona jest polityka rozwoju są Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Tabela 6. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022 – 2028 z dokumentami krajowymi (opracowanie własne)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 roku	
Cel główny	Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym
Cele szczegółowe	• Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną • Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony • Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Główne obszary koncentracji działań	• Reindustrializacja • Rozwój innowacyjnych firm • Małe i średnie przedsiębiorstwa • Kapitał dla rozwoju • Ekspansja zagraniczna • Spójność społeczna • Rozwój zrównoważony terytorialnie • Prawo w służbie obywatelom i gospodarce • System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje publiczne • E-państwo • Finanse publiczne • Efektywność wykorzystania środków Unii Europejskiej
Obszary wpływające na osiągniecie celów:	kapitał ludzki i społeczny, cyfryzacja, transport, energia, środowisko, bezpieczeństwo narodowe
Wykazanie spójności	Cele Strategii we wszystkich sferach: gospodarczej, społecznej i przestrzennej zawarte w planie strategicznym gminy Nowe Miasto nad Pilicą , odpowiadają na celowi głównemu i celom szczegółowym w/w Strategii.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	
Cel główny:	Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym
Cele szczegółowe:	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych
	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Wykazanie spójności	Cele Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022-2028 we wszystkich sferach odpowiadają na cel główny i cele szczegółowe KSSR.

W **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030** wyróżnione zostały obszary strategicznej interwencji (OSI), czyli obszary, do których adresowana ma być polityka rozwoju ukierunkowana na wywołanie konkretnych zmian. Wyróżniane są dwa rodzaje OSI: obszary problemowe oraz obszary wzrostu. Na poziomie krajowym, wyróżniono cztery typy OSI:

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją (755 gmin);
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze;
- wschodnią Polskę;
- województwo śląskie.

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą nie zalicza się do żadnego z OSI krajowych.

Zapisy uszczegółowiające KSSR zawarte w strategiach sektorowych

- strategia w obszarze środowiska i gospodarki wodnej – Polityka ekologiczna państwa 2030 z 16 lipca 2019 r.,
- Strategia Sprawne Państwo 2020 z 12 lutego 2013 r.,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 z 18 czerwca 2013 r.,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 z 27 października 2020 r.,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki 2030 (zaktualizowana),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku (zaktualizowana),
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (zaktualizowana).

Tabela 7. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z dokumentami o randze regionalnej (opracowanie własne)

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030	
Wizja	Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny, z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców
Cel główny	• Zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckiem • Wzrost znaczenie obszary metropolitalnego Warszawy w Europie
Priorytetowy cel strategiczny	**Przemysł i produkcja** - Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawanasowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym
Cele strategiczne	**Gospodarka** – Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii

	Przestrzeń i transport – Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego **Społeczeństwo** – Poprawa jakości życia oraz wykorzystania kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenie nowoczesnej gospodarki
Ramowe cele strategiczne	**Środowisko i energetyka** – Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energie przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska **Kultura i dziedzictwo** – Wykorzystania potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.
Wykazanie spójności	Cele Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022-2028 we wszystkich sferach: gospodarczej, społecznej i przestrzennej zawarte w planie strategicznym gminy, odpowiadają na cele strategiczne i operacyjne SRWM. Wyznaczony w SRWM cel główny pierwszy ma znaczenie dla całości obszaru województwa, w tym dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą, natomiast cel drugi tylko dla stolicy państwa Gmina Nowe Miasto nad Pilicą nie znajduje się w wyznaczonych OSI dla województwa mazowieckiego.

W **Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030** wyznaczono obszary strategicznej interwencji dla miast i gminy województwa, wyznaczając im określone funkcje w przyszłości i określając ich kierunki rozwoju. Wyznaczono:

- obszary problemowe w regionach ostrołęcko-siedleckim, płocko-ciechanowskim, radomskim,
- biegun wzrostu – Obszar Metropolitarny Warszawy

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą nie znajduje się do żadnego z OSI wojewódzkich.

5. STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

5.1 Misja i wizja rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Misja wskazuje i wyznacza naczelny cel polityki rozwoju. Jest to wewnętrznie spójna deklaracja, korespondująca z głównym zadaniem określonym dla gminy przez ustawę o samorządzie gminnym jakim jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej.

Uwzględniając powyższe sformułowana została następująca misja Gminy Nowe Miasto nad Pilicą :

Misja Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Zapewnienie wysokiej jakości życia w Gminie Nowe Miasto nad Pilicą poprzez zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców, zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, działania zmierzające do poprawy stanu środowiska i wzrostu ładu przestrzennego.

Wizja rozwoju stanowi opis pożądanego stanu rzeczywistości społeczno-gospodarczej obszaru Gminy Nowe Miasto nad Pilicą w perspektywie 2028 roku. Jest to stan, jaki ma zostać osiągnięty, na skutek realizacji planu strategicznego zawartego w niniejszym dokumencie. Wizja to również najważniejszy zapis Strategii, który ma stanowić zapis planów, ale i ambicji rozwojowych oraz być kluczowe dla szerokiego grona interesariuszy.

Biorąc pod uwagę powyższe sformułowana została następująca wizja rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą:

Wizja Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Gmina Nowe Miasto nad Pilicą jest przyjazna i atrakcyjna dla mieszkańców i inwestorów, sprzyja rozwijaniu aktywności gospodarczej, turystyce i rekreacji, oferuje dobre warunki życia, zamieszkania i pracy, wykorzystuje zasoby, jest funkcjonalna przestrzennie, wyposażona w odpowiednią infrastrukturę społeczna techniczną.

5.2 Plan strategicznego rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Stan docelowy rozwoju lokalnego – osiągniecie wizji – będzie możliwe dzięki realizacji poszczególnych celów przyjętych w planie strategicznym. Sformułowane cele strategiczne przypisane zostały do określonych sfer rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego, zakładając zintegrowane podejście do przyszłości gminy. Wyznaczone zostały trzy cele strategiczne, do których przyporządkowane zostały cele operacyjne, co stanowi trzon Strategii. Dalszym elementem jest przypisanie poszczególnym celom kierunków działań i w ich ramach określonych zadań.

Rysunek 1. Schemat strategiczny dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Cele strategiczne są elementem Strategii Rozwoju Gminy, które służą usystematyzowaniu, zhierarchizowaniu oraz określeniu podstawowych czynników, które należy realizować w trakcie trwania danego dokumentu. Aby wdrażanie strategii było łatwiejsze a realizacja głównych celów bardziej kompleksowa, cele strategiczne dzieli się na sfery dotyczące danych kierunków rozwoju (np. cele w obszarze: gospodarki, turystyki, środowiska).	**DŁUGOOKRESOWE**
Cele operacyjne są wyznaczane na niższym szczeblu, służą one określeniu jakie główne działania należy podjąć w obszarze planowanych celów strategicznych.	**ŚREDNIOOKRESOWE**
Kierunki działań wyznaczają interwencje jakie gmina powinna podjąć w trakcie trwania Strategii. To kierunkom działań przypisane są konkretne inwestycje i zadania.	**KRÓTKOOKRESOWE**

Rysunek 2. Plan strategiczny dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Cele strategiczne

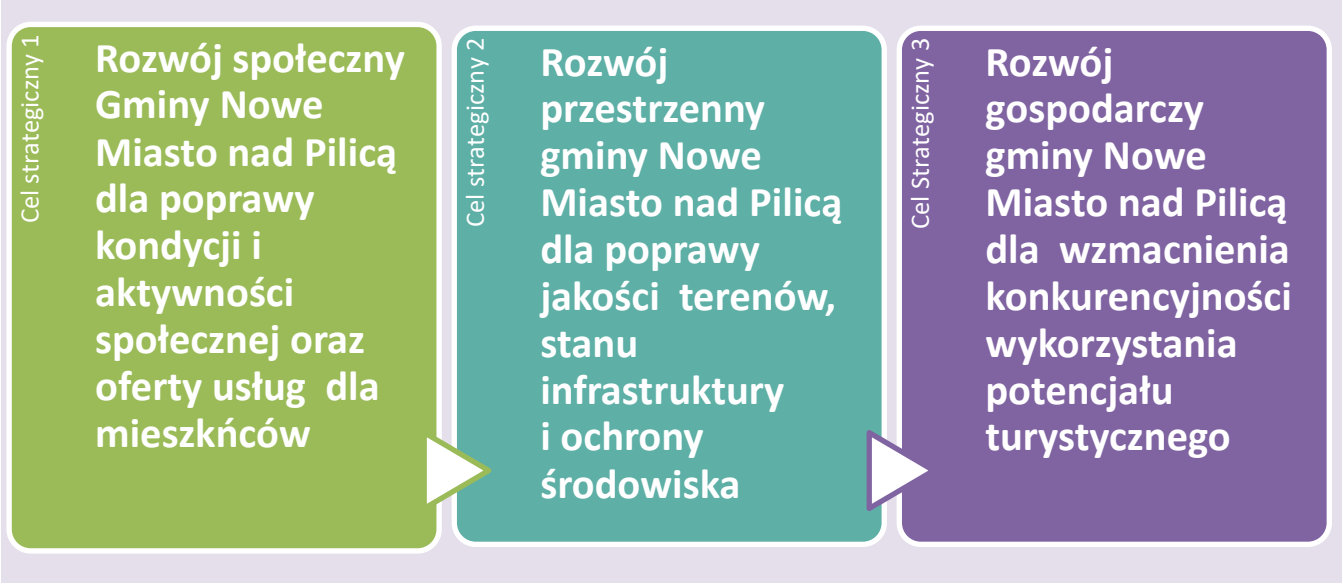

Opis zakresu celów strategicznych

Cel strategiczny 1.

Rozwój społeczny Gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy kondycji i aktywności społecznej oraz oferty usług dla mieszkńców

Cel strategiczny zakłada działania w zakresie zapewnienia wysokiej jakości usług społecznych dostosowanych do zmieniających się potrzeb mieszkańców. Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców są atrakcyjność miejsca zamieszkania, jego wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę, możliwość rozwoju i zatrudnienia (zarobku). Cel związany jest ściśle z realizacją polityki zrównoważonego rozwoju, który zakłada: utrzymanie dostępności i wysokiego poziomu oświaty i innych usług społecznych, poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, umiejętność tworzenia lepszych warunków życia i aktywizacji społeczności lokalnej.

Dla rozwoju społecznego gminy jest rozbudowana, zróżnicowana oferta dla mieszkańców, która będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy zawodowej, wiekowej czy zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne. Konkurencyjność gminy będzie przejawiać się w zapewnianiu lepszych warunków życia mieszkańców, dbaniu o rozwój potencjału ludzkiego, zapobieganie rozwojowi zjawisk patologicznych poprzez rozbudową infrastruktury społecznej oraz infrastruktury rekreacyjno-sportowej, a także rozszerzeniu oferty dla mieszkańców. Działania podejmowane w ramach tego wymiaru będą mieć na celu również integrację lokalnej społeczności i dążenie do wzrostu poziomu zaufania społecznego, a także eliminację rozłamów społecznych.

Cel strategiczny 2.

Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska

Racjonalne rozplanowanie przestrzenne gwarantuje funkcjonalność oraz przekłada się na odczuwany przez mieszkańców komfort życia w gminie. Właściwe działania to dbanie o funkcjonalne lokowanie inwestycji, rozplanowanie przestrzeni poszczególnych miejscowości (szlaków komunikacyjnych, zabudowy mieszkaniowej, terenów zielonych) oraz poprawa ich estetyki.

Stopień wyposażenia danego obszaru w infrastrukturę techniczną jest czynnikiem aktywizującym postęp społeczno-gospodarczy, stanowi podstawę wszelkiej działalności gospodarczej i warunkuje jakość życia mieszkańców.

Na terenie gminy, w zakresie infrastruktury technicznej najważniejszym jest: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz poprawa stanu technicznego dróg wymagających interwencji , jak również rozbudowa infrastruktury okołodrogowej. Ważnym działaniem jest dążenie do ograniczenia barier infrastrukturalnych w zakresie doosteu do internetu. Interwencja w obszarze infrastruktury energetycznej, efektywności energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej powinna koncentrować się na systematycznym

podnoszeniu efektywności systemów energetycznych, dywersyfikacji źródeł energii w kierunku energii odnawialnej, wdrażaniu rozwiązań, których celem będzie ograniczenie zjawiska tzw. „niskiej emisji".

Korzystny stan środowiska zamierza się osiągnąć poprzez działania w sferze gospodarki ściekami i odpadami, prowadzenie gospodarki rolnej i przestrzennej nie powodującej degradacji środowiska, rozbudowę infrastruktury technicznej chroniącej środowisko oraz szeroką edukację ekologiczną.

Cel strategiczny 3.

Rozwój gospodarczy gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla wzmacnienia konkurencyjności wykorzystania potencjału turystycznego

Obecnie w strukturze gospodarczej gminy dominują mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, a wskaźnik przedsiębiorczości nie jest wysoki. W rolnictwie brakuje dużych gospodarstw czy grup producenckich oraz specjalizacji produkcji. Głównymi barierami rozwoju gospodarczego gminy są: niski wskaźnik przedsiębiorczości ludności wiejskiej oraz niska opłacalność rolnej produkcji pierwotnej.

Do najistotniejszych działań – szans – zaliczyć należy rozwój rolnictwa oraz funkcji związanych z jej otoczeniem, rozwój pozarolniczych funkcji gospodarczych w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw oraz rozwój turystyki i agroturystyki. Wykorzystanie atutów środowiska naturalnego, stworzenie bogatej oferty turystycznej i agroturystycznej dla rozmaitych grup turystów, włączenie gminy w szlaki turystyczne, przebudowa zbiorników wodnych oraz szeroka promocja - jest kolejnym kierunkiem rozwoju gospodarczego gminy. Alternatywnym rozwiązaniem dla małych gospodarstw jest rozwój ich działalności w kierunku produkcji żywności wysokiej jakości (ekologicznej, bez dodatków środków chemicznych), połączone ze współpracą w tym zakresie z obiektami turystycznymi. Szansą rozwojową dla gminy jest zbrojenie terenów inwestycyjnych w celu uatrakcyjnienia jej terenu jako miejsca do inwestowania i w konsekwencji tworzenia miejsc pracy dla mieszkańców gminy. Ponadto gmina powinna popularyzować własne zasoby wśród potencjalnych inwestorów zewnętrznych.

Cele operacyjne i kierunki działań wyznaczone w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Cele operacyjne

Cel strategiczny 1.

Rozwój społeczny Gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy kondycji i aktywności społecznej oraz oferty usług dla mieszkńców

1. Dostępna infrastruktura oraz usługi społeczne

Kierunki działań:

- Poprawa dostępności i atrakcyjności infrastruktury oświaty, sportu, kultury i rekreacji
- Wysoka jakość edukacji
- Możliwości rozwoju i dostęp do usług społecznych dla wszystkich grup mieszkańców
- Zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego

2. Przeciwdziałanie problemom społecznym mieszkańców

Kierunki działań:

- Minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych w środowiskach domowych
- Profesjonalna pomoc społeczna

3. Aktywni i zitegrowani mieszkańcy

Kierunki działań:

- Aktywizacja i integracja mieszkańców gminy
- Wdrożenie i upowszechnienie nowoczesnych e–usług wśród mieszkańców

Cel strategiczny 2.

Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska

1. Dobrze wykształcona polityka przestrzenna gminy, rewiatliacja

Kierunki działań:

- Uprządkowanie urbanistyczne przestrzeni gminy
- Rewitalizacja przestrzeni publicznej sprzyjająca integracji mieszkańców
- Wprowadzenie dobrych zasad gospodarowania zasobami, w tym tzw. zielonych i niebieskich inwestycji

2. Wysokiej jakości infrastruratura drogowa, komunikacja

Kierunki działań:

- Poprawa infrastruktury drogowej i okołodrogowej
- Wzrost bezpieczeństwa komunikacyjnego

3. Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej, w tym sieciowej

Kierunki działań:

- Rozbudowa infrastruktury technicznej, w tym systemów sieciowych
- Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii
- Prowadzenie efektywnej, oszczędnościowej gospodarki komunalnej

4. Wdrażanie rozwiązań wpływających na poprawę jakości środowiska

Kierunki działań:

- Ochrona zasobów przyrody i przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom w środowisku
- Racjonalizacja gospodarki odpadami
- Podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie dbałości i ochrony środowiska naturalnego

Cel strategiczny 3.

Rozwój gospodarczy gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla wzmacnienia konkurencyjności wykorzystania potencjału turystycznego

1 Prowadzenie polityki lokalnej sprzyjającej inwestycjom i tworzenia stref rozwoju gospodarczego

Kierunki działań:

- Wsparcie dla lokalnie tworzonych przedsiębiorstw i miejsc pracy
- Wykorzystanie potencjału dla rozwoju usług
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy

2 Wspieranie działalności rolniczej

Kierunki działań:

- Sprawny system zarządzania działalnością, zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolniczej
- Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w rolnictwie

3 Rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy

Kierunki działań:

- Wspieranie rozwoju turystyki i usług związanych z turystyką
- Promocja gminy i wzmocnienie współpracy samorządów w regionie

Podsumowanie

Realizacja przyjętych celów strategicznych i celów operacyjnych oraz wytyczonych w ich ramach kierunków działań przyczyni się do wielowymiarowego wzmocnienia spójności gminy Nowe Miasto nad Pilicą .

W sferze społecznej nastąpi wzrost aktywności mieszkańców, co sprzyjać będzie ich integracji. Rozwój infrastruktury społecznej przyczyni się do poprawy dostępności i jakości oferowanych usług publicznych i społecznych. Wzrostowi poziomu i jakości życia mieszkańców sprzyjać będzie również nowoczesna i efektywnie funkcjonująca administracja samorządowa.

Równocześnie przeprowadzone działania wprowadzające ład przestrzenny, w tym rewitalizacja przestrzeni publicznej, wpłyną na spójność gminy, ale także poprawi jej estetykę. W wyniku inwestycji w nowoczesną i chroniącą środowisko infrastrukturę techniczną oraz wskutek realizowanej polityki proekologicznej poprawie ulegnie stan powietrza i innych komponentów środowiska naturalnego. Całość gminy połączy funkcjonalna sieć drogowa, której rozbudowie lub modernizacji partnerować będzie infrastruktura towarzysząca.

W gminie nadal rozwijać się będzie rolnictwo i przedsiębiorczość okołorolnicza. Ponadto powstaną nowe przedsiębiorstwa i firmy, także w branżach innowacyjnych, które gwarantują prace dla ludzi młodych i wykształconych poza rolnictwem.

Rozwój gminy zakłada synergię wszystkich elementów dla podniesienia atrakcyjności gminy, poziomu życia i rozwoju mieszkańców.

4.3 Plan strategiczny dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Plan strategicznego rozwoju odnosi się do trzech, określonych dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą, domen strategicznych tj. sfery społecznej, przestrzennej i gospodarczej, oraz uwzględnia cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań.

W planie wyszczególnione są tzw. zadania priorytetowe do realizacji w gminie w każdej ze sfer. Są to te zadania, które w największym stopniu mogą wpłynąć na osiągnięcie założonych celów, czyli wywołają (w sposób bezpośredni lub pośredni) realne zmiany warunkujące lokalny rozwój. Zadania priorytetowe scharakteryzowane zostały poprzez zagadnienia takie jak: opis, okres realizacji, szacunkowe koszty oraz potencjalne/ możliwe źródła finansowania oraz wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację danego zadania.

Ponadto każdy z celów strategicznych zawiera działania organizacyjne i inwestycyjne dla pełnej realizacji planu strategicznego Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022-2028.

Czerwona czcionka w poniższych tabelach – zaznaczanie zadań inwestycyjnych do uzupełnienia, sprawdzenie, wykreślania lub też skonkretyzowanie działań jako zadania priorytetowe (wymagające większego opisu)

Czcionka niebieska w poniższych tabelach – zadnia z innych, aktualnych, dokumentów.

Cel strategiczny 1.
Rozwój społeczny Gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy kondycji i aktywności społecznej oraz oferty usług dla mieszkńców

Zadanie priorytetowe celu strategicznego 1

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	
Odpowiadający kierunek działań	
Opis	
Oczekiwane rezultaty	•
Harmonogram realizacji	
Szacunkowy koszt	
Potencjalne źródło finansowania	
Odpowiedzialność za realizację	

Zadanie priorytetowe celu strategicznego 1

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	
Odpowiadający kierunek działań	
Opis	
Oczekiwane rezultaty	•
Harmonogram realizacji	
Szacunkowy koszt	
Potencjalne źródło finansowania	
Odpowiedzialność za realizację	

Tabela 8 Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 1

Cele operacyjne	Kierunki działań	Działania
Dostępna infrastruktura oraz usługi społeczne	Poprawa dostępności i atrakcyjności infrastruktury oświaty, sportu, kultury i rekreacji	• Poprawa stanu technicznego i wyposażenia placówek oświatowych i świadczących usługi edukacyjne • Poprawa stanu technicznego i wyposażenia placówek kultury • Wykonanie placów zabaw i siłowni zewnętrznych w mieście i w poszczególnych sołectwach • Budowa, modernizacja obiektów sportowych przyszkolnych i ogólnodostępnych • Budowa sali gimnastycznej oraz rozbudowa istniejącej Sali gimnastycznej • Tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku w atrakcyjnych rejonach gminy • Stworzenie klubu dla młodzieży • Utworzenie świetlicy dla seniorów • Rozbudowa przedszkola oraz żłobka samorządowego
	Wysoka jakość edukacji	• Poprawa jakości wczesnego nauczania i opieki nad dzieckiem małym – utworzenie żłobka, większej liczby przedszkoli lub oddziałów przedszkolnych • Wzrost jakości wczesnego nauczania (wprowadzenie zajęć dodatkowych, aktywizujących i rozwijających wielokierunkowo małe dzieci • Wyrównanie szans rozwojowych uczniów szkół podstawowych poprzez dodatkowe zajęcia edukacyjne, wspierające pasje, zajęcia sportowe itp.
	Możliwości rozwoju i dostęp do usług społecznych dla wszystkich grup mieszkańców	• Umożliwienie wszechstronnego rozwoju kapitału ludzkiego poprzez promocję uczenia się przez całe życie, również przy pomocy technologii informatycznych • Tworzenie warunków do rozwijania pasji i talentów w różnych grupach wiekowych poprzez działania edukacyjne, wspierające i rozwijające w szkołach, i obiektach kultury • Wzrost atrakcyjności oferty wydarzeń kulturalnych w gminie • Likwidację barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, • Wspieranie działalności klubów i stowarzyszeń z terenu gminy w celu zwiększenia ich oferty skierowanej do mieszkańców dla organizacji czasu wolnego • Doposażenie w sprzęt i urządzenia obiektów użyteczności publicznej w miarę potrzeb (szkół, świetlic wiejskich), • Wzrost jakości i dostępności opieki zdrowotnej

	Zagwarantowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego	• Sukcesywne doposażenie w specjalistyczny sprzęt, tabor jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w gminie • Przeprowadzenie modernizacji budynku OSP oraz doposażenie jednostki w dodatkowy sprzęt dla zagwarantowania bezpieczeństwa przeciwpożarowego i w innych przypadkach i awariach • Rozbudowa monitoringu wizyjnego w newralgicznych miejscach i obiektach • Prowadzenie szkoleń dla różnych grup zawodowych w zakresie bezpieczeństwa publicznego (szkolenia: strażaków, kadry pedagogicznej i opieki społecznej) • Wprowadzenie monitoringu wizyjnego w miejscach szczególnie niebezpiecznych • Likwidowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz w przestrzeniach ogólnodostępnych
Przeciwdziałanie problemom społecznym mieszkańców	Minimalizacja zjawisk dysfunkcyjnych w środowiskach domowych	• Budowa mieszkań socjalnych - budowa nowych budynków lub wykorzystanie nieużytkowanych obiektów dla zagwarantowania potrzeb mieszkaniowych biedniejszych mieszkańców, doprowadzenie budynków do standardu mieszkań socjalnych • Monitorowanie zjawisk patologicznych i likwidacja przyczyn dysfunkcji w rodzinach, przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym • Prowadzenie programów edukacyjnych, profilaktycznych, dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologicznym, przeciwdziałania uzależnieniom • Prowadzenie programów edukacyjnych adresowanych do osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi i zagrożeniami prowadzącymi do utraty bezpieczeństwa osobistego, zdrowotnego i socjalnego • Umożliwienie potrzebującym dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej • Prowadzenie programów profilaktyki zdrowotnej i promocji aktywnego stylu życia w instytucjach społecznych w gminie (poradnia, szkoła, GOPS, Biblioteka, itp.) Umożliwienie dostępu do specjalistycznych badań lekarskich poprzez uczestnictwo w akcjach ogólnopolskich i z własnych inicjatyw
	Profesjonalna pomoc społeczna	• Efektywna pomoc społeczna dla osób w trudnej sytuacji materialnej i życiowej • Poprawa dostępu do rzetelnej informacji skierowanej do mieszkańców o przysługujących im prawach i możliwościach pomocy • Współpraca gminy z instytucjami rynku pracy w celu podejmowania inicjatyw

		ograniczających skalę bezrobocia (szkolenia, kursy przekwalifikowania, dotacje, itp.) • Rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania, obejmujących m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem • Współpraca ze stowarzyszeniami, organizacjami charytatywnymi, instytucjami społecznymi różnych szczebli, itp. dla rozwiazywania problemów społecznych mieszkańców gminy
Aktywni i zitegrowani mieszkańcy	Aktywizacja i integracja mieszkańców gminy	• Wspieranie lokalnego folkloru i podtrzymywanie tradycji (propagowanie działalności kół gospodyń wiejskich, zespołów ludowych, liderów lokalnych, itp.) • Poszerzenie działalności KGW (organizacja lekcji tematycznych, nauka tradycyjnych robótek ręcznych, tworzenie zespołów ludowych, zrzeszanie twórców i rzemieślników, promocja folkloru, itp.) • Włączenie różnych grup społecznych do realizacji wspólnych projektów dedykowanych dla mieszkańców gminy – wspieranie inicjatyw oddolnych • Dążenie do zwiększania partycypacji społecznej we wszystkich działaniach strategicznych gminy. • Podnoszenie świadomości obywatelskiej (realizacja programów na rzecz obywatelskiego zaangażowania w sprawy publiczne, np. poprzez udział w konsultacjach społecznych, udział w wyborach, wolontariat, filantropię, członkostwo w organizacjach trzeciego sektora)
	Wdrożenie i upowszechnienie nowoczesnych e–usług wśród mieszkańców	• Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez poszerzenie zakresu usług świadczonych z wykorzystaniem nowych technologii, w tym utworzenie e–portalu usług urzędowych dla mieszkańców oraz synchronizacja systemu e–usług w innych instytucjach społecznych • Doposażanie jednostek gminy (w tym: jednostek oświatowych, pomocowych) w sprzęt IT, serwery, urządzenia peryferyjne i inne.

Tabela 9. Oczekiwane rezultaty działań przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego 1

Cele operacyjne	Oczekiwane rezultaty
Dostępna infrastruktura oraz usługi społeczne	• poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych • poprawa dostępności do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej • rozwój opieki nad dzieckiem małym • wzrost aktywności sportowej mieszkańców • poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego • poprawa bezpieczeństwa osobistego • ułatwienia dla osób niepełnosprawnych • poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych mieszkańców • umożliwienie wykonywania wczesnej diagnostyki zdrowotnej • integracja społeczna
Przeciwdziałanie problemom społecznym mieszkańców	• poprawa sytuacji społecznej mieszkańców, rodzin, osób z różnymi potrzebami • zmniejszenie liczby zjawisk patologicznych, dysfunkcji, problemów uzależnień wśród społeczności gminy • włączenie społeczne • aktywizacja i integracja społeczna
Aktywni i zitegrowani mieszkańcy	• wzrost jakości kapitału społecznego • rozwój społeczeństwa informacyjnego i e-usług w gminie • poprawa znaczenia i uczestnictwa w życiu mieszkańców gminy tzw. trzeciego sektora tj. stowarzyszeń, klubów • poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego • kreacja liderów lokalnych • aktywizacja mieszkańców • integracja społeczna

Cel strategiczny 2.
Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska

Zadanie priorytetowe celu strategicznego 2

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	
Odpowiadający kierunek działań	
Opis	
Oczekiwane rezultaty	•
Harmonogram realizacji	
Szacunkowy koszt	
Potencjalne źródło finansowania	
Odpowiedzialność za realizację	

Zadanie priorytetowe celu strategicznego 2

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	
Odpowiadający kierunek działań	
Opis	
Oczekiwane rezultaty	•
Harmonogram realizacji	
Szacunkowy koszt	
Potencjalne źródło finansowania	
Odpowiedzialność za realizację	

Tabela 10 Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 2

Cele operacyjne	Kierunki działań	Działania
Dobrze wykształcona polityka przestrzenna gminy, rewiatliacja	Uprządkowanie urbanistyczne przestrzeni gminy	• Sukcesywne opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • Wyznaczenie terenów inwestycyjnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zwłaszcza przeznaczonych pod nowe zagospodarowanie • Rozważenie opracowania wewnętrznego dokumentu określającego standardy urbanistyczne do wprowadzenia w gminie
	Rewitalizacja przestrzeni publicznej sprzyjająca integracji mieszkańców	• Rewitalizacja - wzrost atrakcyjności terenów śródmiejskich Nowego Miasta nad Pilicą jako przestrzeni integrującej mieszkańców • Poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie terenu nad Pilicą - Park Nadpiliczny • Modernizacja parku miejskiego - stworzenie przyjaznych przestrzeni dla mieszkańców • Odnowa centrów miejscowości - dbałość o centra miejscowości, zwiększenie ich estetyki i dostosowanie do potrzeb mieszkańców • Przebudowa/remont budynków świetlic wiejskich i remiz OSP na terenie gminy
	Wprowadzenie dobrych zasad gospodarowania zasobami, w tym tzw. zielonych i niebieskich inwestycji	• Wspomaganie urządzania i utrzymywania terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień w mieście i poszczególnych miejscowościach • Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej w celu poprawy lub utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb • Propagowanie racjonalnego gospodarowania wodą z sieci wodociągowej • Zwiększania retencji wód poprzez budowę małych zbiorników wodnych, oczek wodnych i ogrodów deszczowych, zasilanych wodami opadowymi
Wysokiej jakości infrastruratura drogowa, komunikacja	Poprawa infrastruktury drogowej i okołodrogowej	• Poprawa infrastruktury drogowej w zakresie dróg gminnych tj. poprawa parametrów technicznych dróg istniejących i ich bezpośredniego otoczenia (chodniki, pobocza, przystanki autobusowe) • Przebudowa ulicy Leśnej w Nowym Mieście nad Pilicą

		• Przebudowa drogi lokalnej Nowe Bieliny – Wał • Remont dróg lokalnych ulica Spacerowa, Podgórna, Browarna , Tomaszowska • Budowa nowych odcinków dróg w tym m.in. na terenach osiedlowych, terenach wzmożonej zabudowy mieszkalnej i terenach inwestycyjnych • Poprawa stanu technicznego dróg innych zarządców • Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą • Budowa ścieżki rowerowej i przebudowa nawierzchni bitumicznej wraz z chodnikami w ciągu drogi powiatowej 1688W Nowe Miasto - Domaniewice – granica województwa (ulica Tomaszowska w Nowym Mieście nad Pilicą) - dokumentacja • Budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych
	Wzrost bezpieczeństwa komunikacyjnego	• Rozbudowa oświetlenia ulicznego energooszczędnego • Budowa parkingów • Budowa bezpiecznych przejść dla pieszych • Rozbudowa zbiorowego transportu publicznego (taboru ekologicznego i dostosowanego do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi) na szczeblu powiatowym, gminnym lub współudział na rzecz utworzenia komunikacji regionalnej (połączenie gminy i poszczególnych miejscowości z pozostałymi gminami powiatu i innymi miastami w regionie) • Unowocześnienie taboru samochodowego i parku maszynowego będącego w zasobach gminnych jednostek, poprzez stopniową wymianę na pojazdy spełniające normy emisji, w tym: pojazdy elektryczne
Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej, w tym sieciowej	Rozbudowa infrastruktury technicznej, w tym systemów sieciowych	• Rozbudowa, uzupełnianie, modernizacja sieci wodociągowej oraz niezbędnej infrastruktury wodociągowej (stacji uzdatniania, ujęć wód i innych obiektów inżynieryjnych) • Budowa sieci wodociągowej z przyłączami we wsi Gostomia (II) • Budowa sieci wodociągowej w ul. Wyzwolenia w Nowym Mieście nad Pilicą • Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Domaniewice • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej (zwiększanie liczby przyłączy) i niezbędnej infrastruktury kanalizacyjnej (m.in. przepompownie) na

		terenach gdzie budowa sieci jest możliwa i uzasadniona • Remont odcinka sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ul. Spacerowej, Podgórnej, Berlińskiego i Morelowej w Nowym Mieście nad Pilicą • Przebudowa (modernizacja) oczyszczalni ścieków • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla gospodarstw indywidualnych na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej nie jest ekonomicznie uzasadniona • Uzbrojenie sieciowe nowych terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych • Rozbudowa sieci gazowej według potrzeb mieszkańców (inwestycja realizowana przez spółkę gazową) • Rozbudowa sieci cieplnej (na terenach zwartej zabudowy) • Budowa sieci światłowodowej
	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii	• Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy • Wykonanie elewacji i ocieplenie budynku świetlicy wiejskiej we wsi Świdrygały • Wymiana źródeł ciepła na niskoemisyjne w obiektach użyteczności publicznej, przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych • Lobbowanie dla rozwoju sieci ciepłowniczej i gazowej do ogrzania mieszkań
	Prowadzenie efektywnej, oszczędnościowej gospodarki komunalnej	• Realizacja działań zamierzających do efektywniejszego zarządzania obiektami i terenami będącymi własnością gminy, np. poprzez modernizację obiektów i ich systemów grzewczych, wykorzystanie OZE, ledowe oświetlenie uliczne, wprowadzenie transportu elektrycznego itp. • Ulepszenie zarzadzania jednostkami gminnymi • Szkolenia kadr administacyjnych .
Wdrażanie rozwiązań wpływających na poprawę jakości środowiska	Ochrona zasobów przyrody i przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom w środowisku	• Ochrona terenów cennych przyrodniczo (zakaz zabudowy i inwestowania, racjonalne wykorzystanie rekreacyjne) • Ochrony terenów cennych historycznie (np. zabytkowe parki) • Stosownie tzw. dobrych praktyk w rolnictwie w celu nie wprowadzania zanieczyszczeń do gleby, wód gruntowych • Zminimalizowanie ryzyka wystąpienia powodzi i podtopień oraz zniszczeń i zagrożenia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz dla przedsięwzięć realizowanych na obszarze rewitalizacji poprzez monitoring zagrożeń,

		wykonanie odpowiednich zabezpieczeń oraz współpracę odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jednostek
	Racjonalizacja gospodarki odpadami	• Monitorowania firm świadczących usługi, odbiór odpadów wielkogabarytowych, elektronicznych itp., • Monitorowanie właściwego postępowania z powstającymi odpadami w gospodarstwach domowych i rolnych, w tym zwłaszcza z odpadami wielkogabarytowymi, eklektycznymi i niebezpiecznymi, • Likwidacja dzikich wysypisk odpadów • Propagowanie kompostowania odpadów biodegradowalnych w gospodarstwach domowych • Usprawnienie eliminacji azbestu z terenu gminy (przeprowadzenie akcji informacyjnej, organizowanie akcji demontażu i odbioru w poszczególnych sołectwach)
	Podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie dbałości i ochrony środowiska naturalnego	• Prowadzenie edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych (lekcje, konkursy) • Egzekwowanie zasady „zaśmiecający płaci” • Wykreowanie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii środowiskowych, w tym transportu materiałów niebezpiecznych, zagrożenia powodziowego, pożaru i innych

Tabela 11 Oczekiwane rezultaty działań przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego 2

Cel operacyjny	Oczekiwane rezultaty
Dobrze wykształcona polityka przestrzenna gminy, rewiatliacja	• wzrost ładu przestrzennego, uporządkowanie urbanistyczne przestrzeni • poprawa estetyki miejscowości • wzrost jakości życia • przeprowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych • wzrost wartości przestrzeni i obiektów • ochrona zabytkowych obiektów i przestrzeni • wzrost udziału zieleni wysokiej w przestrzeniach centralnych miejscowości • poprawa stanu środowiska
Wysokiej jakości infrastruratura drogowa,	• poprawa bezpieczeństwa drogowego w ruchu wewnętrznym w gminie

komunikacja	• poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej • poprawa jakości powietrza • poprawa atrakcyjności turystycznej
Rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej, w tym sieciowej	• wzrost jakości życia • poprawa dostępu do infrastruktury technicznej sieciowej • poprawa dostępu do infrastruktury, która ułatwi dostęp do nowoczesnych technologii i przepływu informacji.
Wdrażanie rozwiązań wpływających na poprawę jakości środowiska	• wzrost jakości życia • poprawa stanu jakościowego środowiska • czysta gmina • wzrost wykorzystania OZE • ograniczenie niskiej emisji • sunięcie odpadów niebezpiecznych • racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej - oszczędne gospodarowanie wodą • bezpieczeństwo powodziowe • zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska

Cel strategiczny 3.
Rozwój gospodarczy gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla wzmacnienia konkurencyjności wykorzystania potencjału turystycznego

Zadanie priorytetowe celu strategicznego 3

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	
Odpowiadający kierunek działań	
Opis	
Oczekiwane rezultaty	•
Harmonogram realizacji	
Szacunkowy koszt	
Potencjalne źródło finansowania	
Odpowiedzialność za realizację	

Zadanie priorytetowe celu strategicznego 3

Wyszczególnienie	Opis
Nazwa zadania	
Odpowiadający kierunek działań	
Opis	
Oczekiwane rezultaty	•
Harmonogram realizacji	
Szacunkowy koszt	
Potencjalne źródło finansowania	
Odpowiedzialność za realizację	

Tabela 12. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 3

Cele operacyjne	Kierunki działań	Działania
Prowadzenie polityki lokalnej sprzyjającej inwestycjom i tworzenia stref rozwoju gospodarczego	Wsparcie dla lokalnie tworzonych przedsiębiorstw i miejsc pracy	• Wdrożenie działań ułatwiających postępowanie administracyjne dla nowopowstających podmiotów gospodarczych, zwłaszcza tworzących miejsca pracy i płacących podatki na terenie gminy • Promowanie działających podmiotów gospodarczych • Rozwój współpracy sektora prywatnego z sektorem publicznym
	Wykorzystanie potencjału dla rozwoju usług	• Działania planistyczne umożliwiające prowadzenie działalności usługowej i handlowej w centrach miejscowości • Poprawa zagospodarowania i wyposażenia targowicy gminnej • Ułatwienie ścieżki administracyjnej dla podmiotów handlowych i usługowych, zwłaszcza dla małych przedsiębiorców • Promocja na portalach internetowych, możliwości prezentacji w trakcie imprez gminnych itp.
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	• Przyjazne dla inwestorów planowanie przestrzenne, wyznaczenie terenów pod inwestycje różnego rodzaju, składy i magazyny oraz przemysł • Kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje (drogi dojazdowe, infrastruktura energetyczna i wodno-ściekowa, światłowód, itp.) • Promowanie terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą oraz terenów pod budownictwo indywidualne (mieszkaniowe i letniskowe)
Wspieranie działalności rolniczej	Sprawny system zarządzania działalnością, zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolniczej	• Promowania lokalnej produkcji rolnej i rolnictwa ekologicznego • Podnoszenie kwalifikacji rolniczych, rynkowe podejście do prowadzenia gospodarstw rolnych • Realizowania kampanii informacyjnych skierowanych do rolników na temat możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój gospodarstw • Usprawnienia dla nowotworzonych grup producenckich zajmujących się sprzedażą hurtową, przetwórstwem, magazynowaniem owoców • Organizacja wydarzeń gminnych promujących lokalne produkty rolne
	Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w rolnictwie	• Promowanie modernizacji gospodarstw rolnych, w tym: wyposażenie z maszyny rolnicze, wykorzystania nowych technologii, zwłaszcza technologii oszczędnościowy dla wykorzystania zasobów środowiska, w tym wszelkich działań związanych

		ze zmniejszeniem niskiej emisji i tworzeniem systemów retencjonowania wody. • Rozwój okołorolniczych działalności gospodarczych, związanych np. z agroturystyką, turystyką i wypoczynkiem, sprzedażą bezpośrednią produktów pochodzących z własnych gospodarstw rolnych, produkcją i sprzedażą zdrowej żywności
Rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	Wspieranie rozwoju turystyki i usług związanych z turystyką	• Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, w tym związanych z rozwojem usług turystycznych • Przebudowa / remediacja zbiorników retencyjnych i rekreacyjnych w gminie • Zagospodarowanie rekreacyjne i wypoczynkowe wokół zbiorników wodnych dla uprawiania sportów wodnych • Zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne działek w rejonie ulic Warszawska i Szkolna w Nowym Mieście nad Pilicą - "Miasteczko Drogowe” • Remont, modernizacja budynków zabytkowych oraz odnowa terenów zabytkowych i zagospodarowanie ich na cele społeczne • Wyznaczenie/ budowa ścieżek rowerowych i szlaków pieszych oraz szlaków konnych i szlaków kajakowych na rzekach wraz z oznakowaniem i infrastrukturą towarzyszącą (altany, przystanie, miejsca odpoczynku, miejsca dla rowerzystów, ładowarki rowerowe, mapy informacyjne, itp.) • Rozbudowa bazy noclegowej i usług turystycznych (np. agroturystka) przez podmioty prywatne
	Promocja gminy i wzmocnienie współpracy samorządów w regionie	• Promowanie we współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem, stowarzyszeniami, LGD itp. walorów turystycznych gminy i gmin sąsiednich, stworzenie marki lub produktu turystycznego • Wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych, kół gospodyń, klubów itp. • Umocnienie kulturowego bogactwa, historii oraz tożsamości lokalnej i regionalnej • Promocja atrakcyjnych terenów i obiektów (np. zabytkowych) oraz dziedzictwa kulturowego dla rozwoju różnego rodzaju usług, np. turystycznych

Tabela 13 Oczekiwane rezultaty działań przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego 3

Cel operacyjny	Oczekiwane rezultaty działań
Prowadzenie polityki lokalnej sprzyjającej inwestycjom i tworzenia stref rozwoju gospodarczego	• zwiększenie liczby nowych przedsiębiorstw • spadek bezrobocia • aktywizacja gospodarcza mieszkańców • wzrost atrakcyjności zamieszkania • wzrost atrakcyjności inwestowania • dostęp do oferty usługowej
Wspieranie działalności rolniczej	• wzrost dochodów mieszkańców z działalności rolniczej i okołorolniczej • spadek bezrobocia • aktywizacja mieszkańców • unowocześnienie produkcji rolnej
Rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	• utworzenie miejsc pracy poza rolnictwem • poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy • współdziałanie, tworzenie marki turystycznej, w regionie • szeroka promocja gminy

6. MODEL STRUKTURALNO – PRZESTRZENNY ROZWOJU GMINY NOWE MIASTO NAD PILICĄ

6.1 Kluczowe uwarunkowania przestrzenne rozwoju gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Na rozwój gminy Nowe Miasto nad Pilicą największy wpływ ma obecność rzeki Pilicy w centralnej części gminy i podział na dwie różne, pod względem funkcjonalno-przestrzennym części gminy. Północna część gminy charakteryzuje się typowym krajobrazem rolniczym, a południowa – w większości – jest porośnięta lasami, przez które przepływają mniejsze cieki wpływające do Pilicy.

Nowe Miasto nad Pilicą mimo średnio korzystnych warunków do produkcji rolnej (znaczny udział gleb niższych klas) jest gminą o charakterze rolniczym – grunty rolne zajmują blisko 65% terenów. Mimo, położenia gminy w obszarze grójeckim, sadownictwo nie jest znaczącym potencjałem rozwojowym.

W skali gminy występują zróżnicowania wewnętrzne, zarówno pod względem demograficznym, zagospodarowania przestrzeni, zasobów środowiska naturalnego, jak i wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną. Funkcje usługowe, takie jak administracja, ochrona zdrowia, oświata, obsługa biznesu, handel, skupione są w mieście. W pozostałych miejscowościach funkcje usługowe ograniczają się do usług służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców, prócz jednostek handlowych, zlokalizowane są w nich strażnice OSP. Podmioty gospodarcze funkcjonują na terenie całej gminy, ze skupiskiem w mieście. Na obszarze gminy znajdują się obszary zamknięte resortu obrony narodowej.

Najgęstsza zabudowa występuje w centralnej części gminy, gdzie znaduje się siedziba administracyjna gminy. Położone na północnym brzegu Pilicy wsie mają raczej charakter bardziej podmiejskich osiedli jednorodzinnych, niż typowych ośrodków wiejskich, przeplatane są zabudową zagrodową. W tej części znajdują się rozległe kompleksy stawów hodowlanych w miejscowości Gostomia.

Północna część gminy to typowy przykład krajobrazu rolniczego. Największe z4miejscowosci to: Żdżary i Rudki, Rosocha i Sacin, najmniejsze to m.in.: Wierzchy czy Bełek. Wsie skupiają przede wszystkim zabudowę zagrodową oraz jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe o ekstensywnym charakterze (zabudowa niska i rozproszona). W części większych ośrodków funkcjonują drobne obiekty handlowe, niewielkie obiekty produkcyjne, a w największych również obiekty użyteczności publicznej (np. szkoły, kościoły),w którym zabudowa skupia funkcje charakterystyczne dla obszarów wiejskich.

Część południowa gminy – tereny rozciągające się po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 728 – to obszar o krajobrazie naturalnym, którego charakterystycznym elementem jest dolina meandrującej rzeki Drzewiczki oraz znaczne kompleksy leśne. Fakty te czynią gminę atrakcyjną dla celów turystycznych i rekreacyjnych. Sieć osadnicza charakteryzuje się znacznym rozproszeniem. Największe miejscówkowości to Żdżarki, Waliska i Prosna. Sieć drogowa charakteryzuje się niewielkim zagęszczeniem,

Kluczowe uwarunkowania przestrzenne, rozlokowanie funkcji, mających wpływ na rozwój gminy przedstawiono na poniższej tabeli.

Tabela 14. Kluczowe uwarunkowanie przestrzenne gminy Nowe Miasto nad Pilicą (opracowanie własne)

Zakres	Opis	Mapa, źródło danych	Legenda
Demografia - rozlokowanie ludności	Największe skupiska ludności w gminie znajdują się w Nowym Mieście nad Pilicą i przyległych miejscowościach na linii rzeki Pilicy. Więcej miejscowości i tym samym większa liczba mieszkańców znajduje się po stronie północnej gminy.	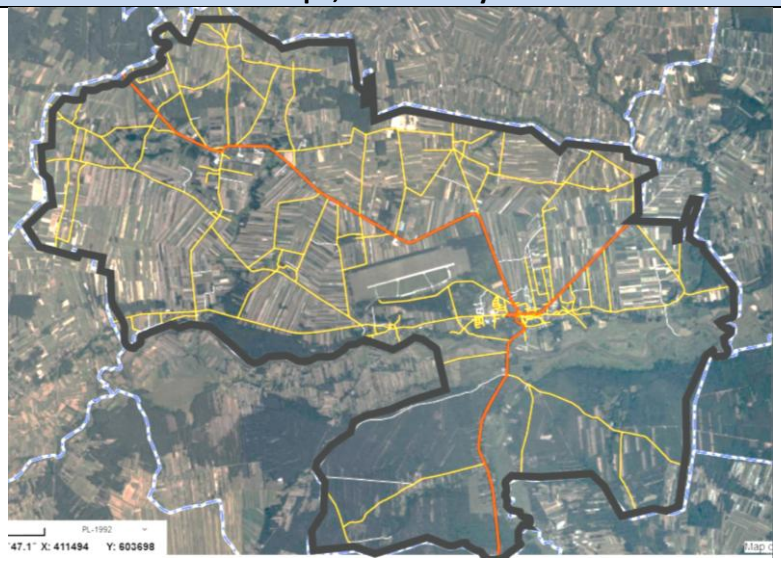 https://nowemiastonadpilica.e-mapa.net/	Teren o gęstszej zabudowy Terany mniej zamieszkane
Demografia - przyrost naturalny	Pod względem wskaźników przyrostu naturalnego w regionie zaznacza się spadek liczby mieszkańców w wysokości - 0,68 promila.	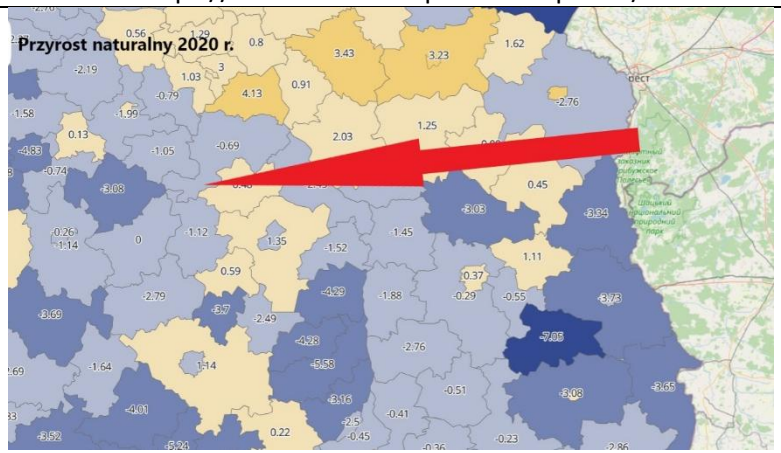 www.geo.stat.gov.pl/map	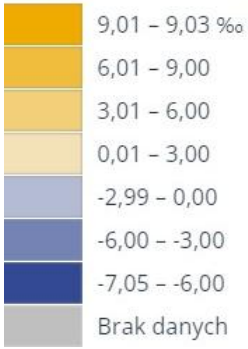

Poziom bezrobocia

Poziom bezrobocia na terenie gminy nie jest wysoki, Nowe Miasto znajduje zie w obszarze gdzie wskaźniki wynoszą poniżej 5 promili.

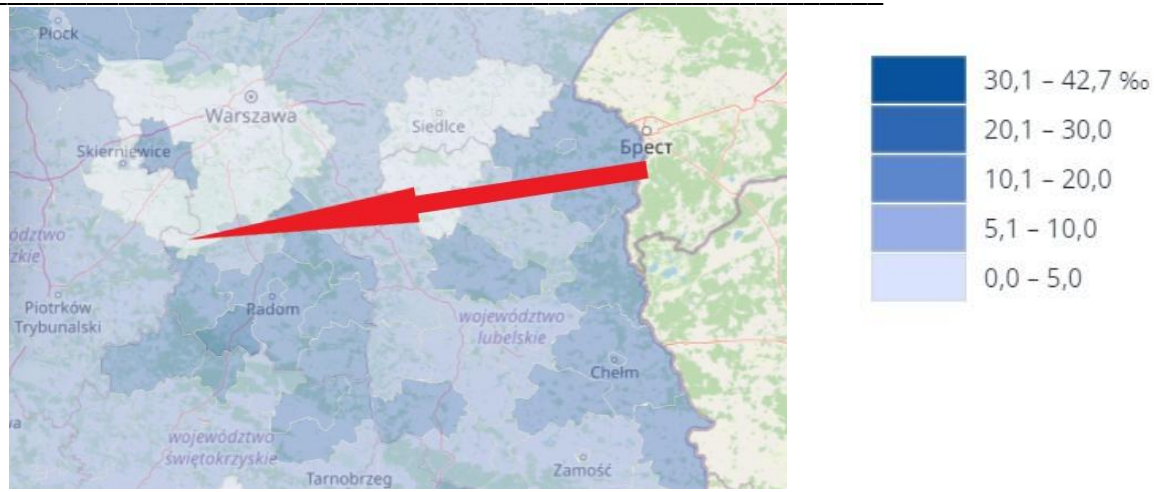

www.geo.stat.gov.pl/map

Sieć drogowa

Gmina położona jest poza głównymi korytarzami transportowymi kraju – oś komunikacyjną stanowią drogi wojewódzkie nr 707, 728, które krzyżują się w centrum miasta. Sieć drogowa jest znacznie gęstsza w północnej części gminy, w południowej oś stanowi droga wojewódzka w kierunku województwa świętokrzyskiego.

Droga wojewódzka

Droga powiatowa

https://nowemiastonadpilica.e-mapa.net/

Przydatność rolnicza gleb

Warunki glebowe i przydatność do produkcji rolnej ziemi wpływają na rozlokowanie osadnictwa i wykorzystania rzeczywistego terenu. Z przedstawionej mapy wynika, że teren gminy ma korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa w części środkowej północnej (kompleks żytni bardzo dobry), gorsze w części północno-zachodniej (kompleks żytni dobry). Natomiast zdecydowanie niekorzystne warunki występują w części południowej gdzie znajdują się duże kompleksy leśne i użytki zielone średnie.
Pod względem kwaśności gleb bardzo kwaśne zajmują część zachodnią, kwaśne – wschodnią.

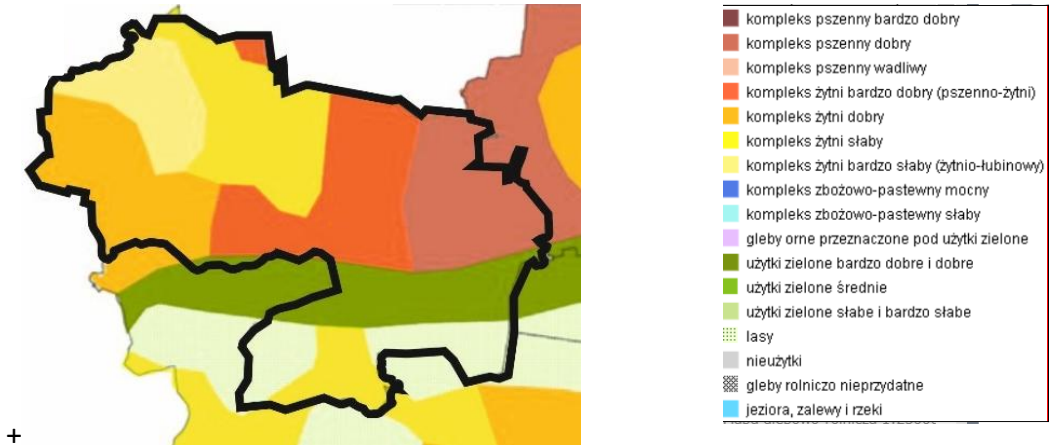

+

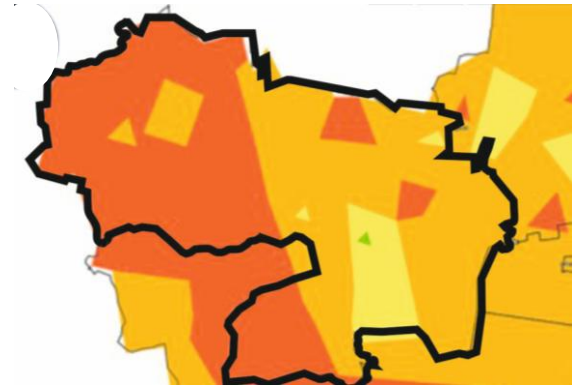

https://grojec.geoportal2.pl/

Zagospodarowanie gminy w zakresie infrastruktury technicznej

Pod względem wyposażenia terenu gminy w infrastrukturę techniczną, najlepsze wskaźniki ma Nowe Miasto nad Pilicą. Całość gminy posiada sieć energetyczną, w większości też sieć wodociągową, Sieć kanalizacji sanitarnej wynosi 21,2 km. W mieście działa 1 komunalna oczyszczalnia ścieków odbierająca ścieki z kanalizacji oraz ścieki dowożone beczkowozami. Sieć gazowa obejmuje tylko obszar miasta o dłg 5 637 m. W gminie znajdują się ponadto indywidualne instalacje energii odnawialnej niezewidencjonowane.

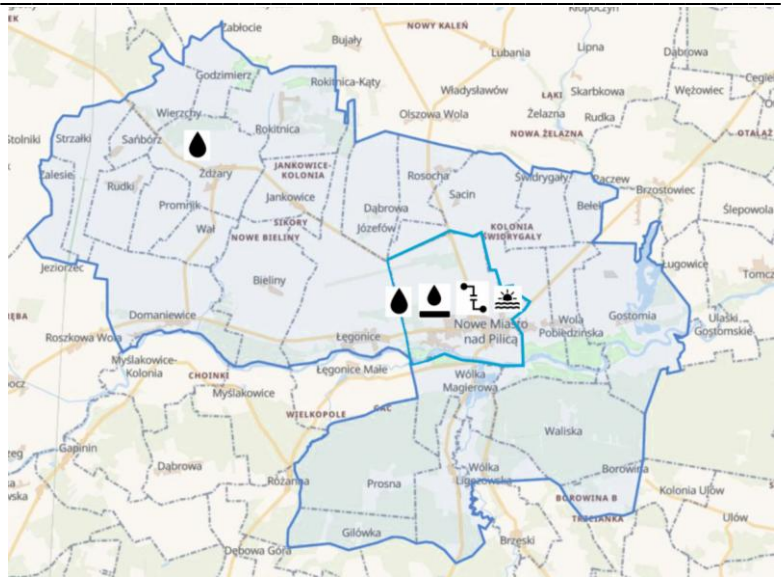

Opracowanie własne

Ujęcie wody

Oczyszczalnia

Sień kanalizacyjna

Odnawialne źródło energii na obiekcie użyteczności publicznej

Uwarunkowania ochrony środowiska

Gmina położona jest w systemie obszarów ochrony przyrody,

w tym: Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki", Obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB140003, Obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016, Rezerwatu przyrody Sokół. W gminie są również pomniki przyrody ożywionej.

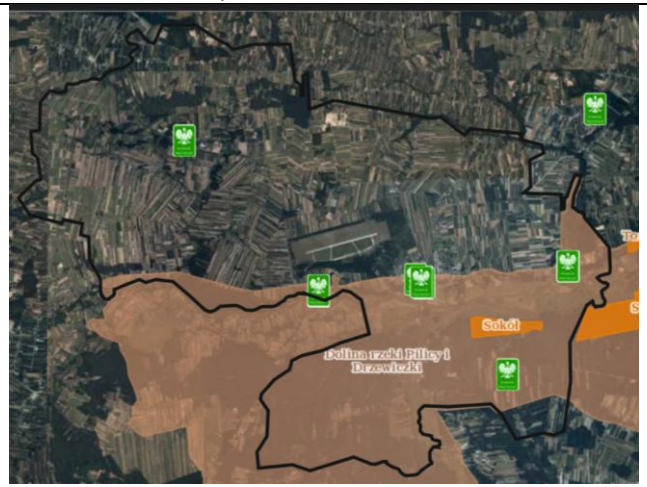

Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy

Obszar Natura 2000 Dolina Pilicy

Rezerwat przyrody

Pomnik przyrody

Wskaźnik lesistości dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą wynosi 24,0%. Powierzchnia gruntów leśnych w gminie wynosi 3 839,99, w tym lasów 3 808,12 ha, tj. 26,4%.

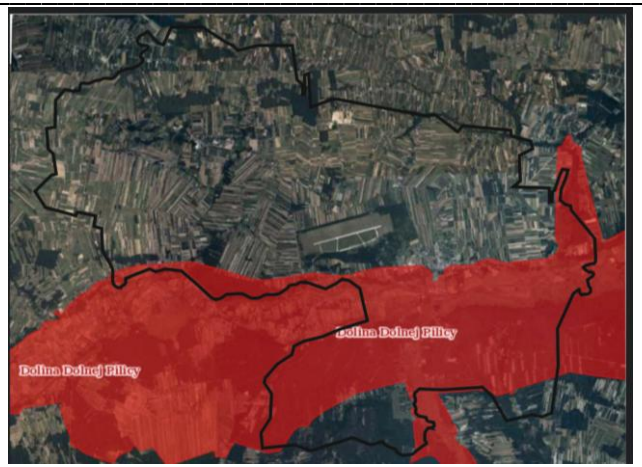

https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

Uwarunkowania dziedzictwa kulturowego

W miejscowościach znajdują się zabytkowe kościoły lub kościoły z rozplanowaniem klasztornym, domy i zabudowa gospodarcza, dwory i parki dworskie, młyny, cmentarze. Ponadto widoczne są dawne rozplanowania miejscowości, np. w układzie urbanistycznym miasta.

Wśród zabytków archeologicznych dominują ślady osadnictwa – osady i cmentarzyska.

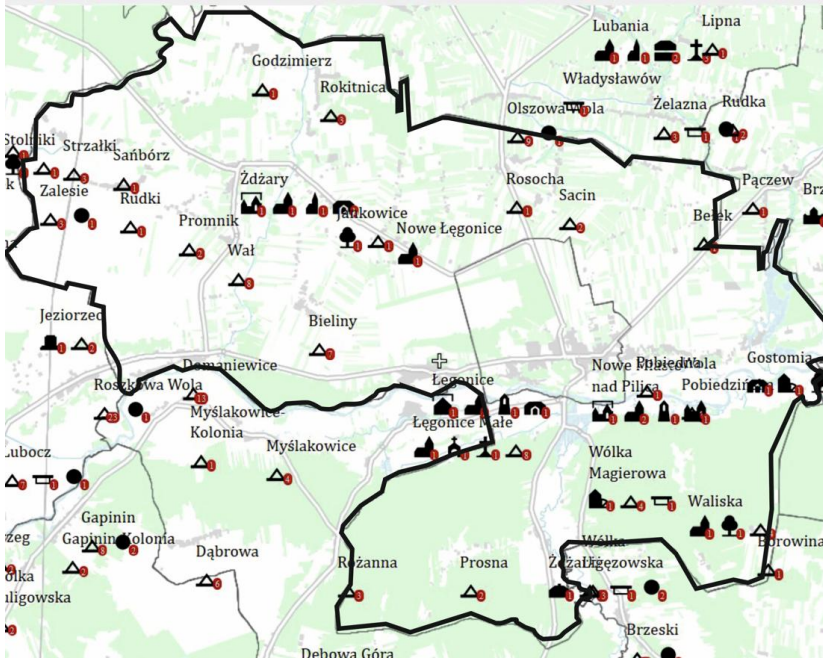

https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/)

Zagospodarowanie gminy Nowe Miasto nad Pilicą w zakresie infrastruktury społecznej (opracowanie własne)

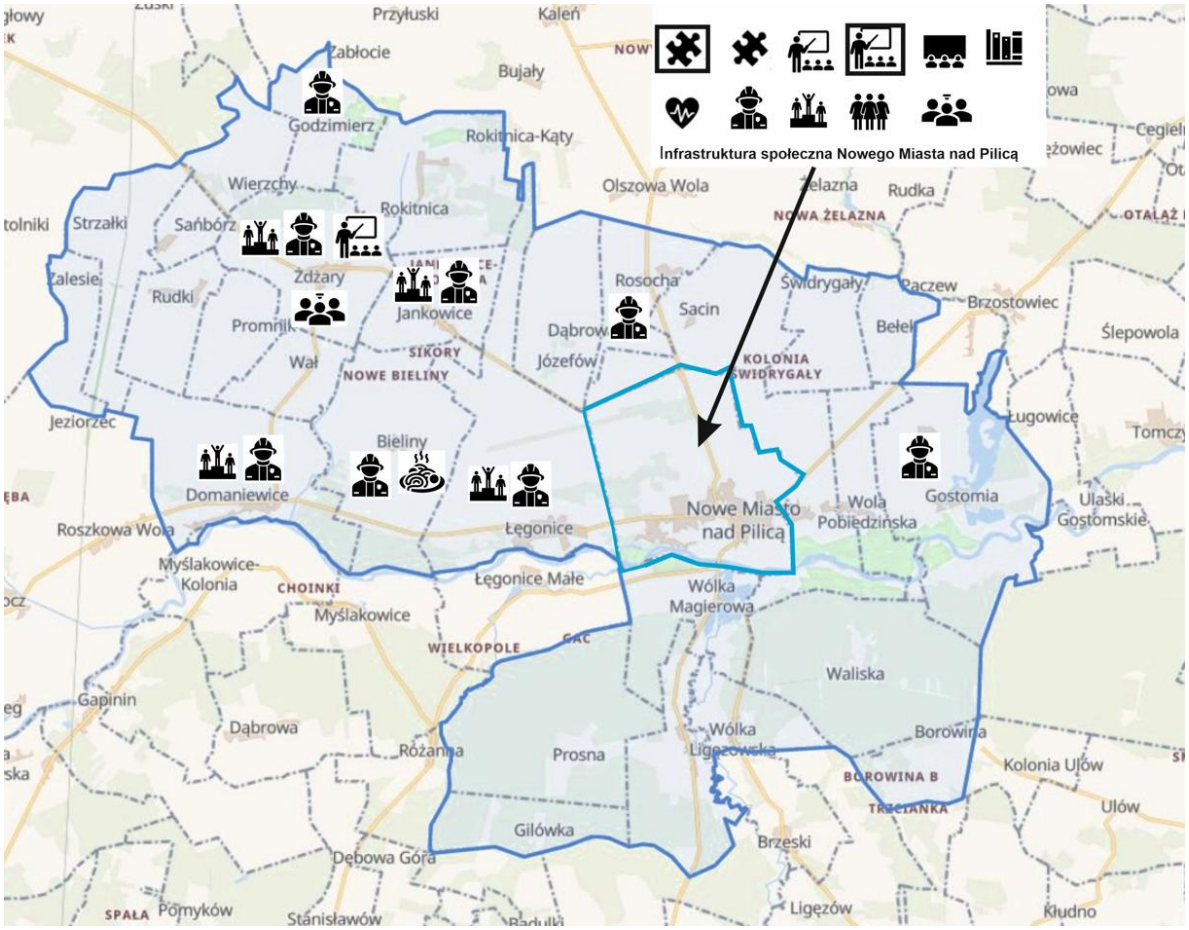

Rodzaj infrastruktury:

- Żłobek
- Przedszkole
- Szkoła podstawowa
- Szkoła ponadpodstawowa
- Ośrodek zdrowia
- Biblioteka
- Miejsko-Gmnny Ośrodek Kultury
- Jednostka pomocy społecznej
- Miejsce rekracji i sportu
- OSP
- Stowarzyszenie, klub sportowy
- Koło Gospodyń Wiejskich

Na terenie Nowym Mieście nad Pilicą skumulowana jest większość obiektów infrastruktury społecznej oraz instytucji i aktywności mieszkańców gminy. W pozostałych miejscowościach dostępność do infrastruktury społecznej nie duża. W wielu są pojedyncze obiekty, w tym jednostki OSP. Południowa storna gminy na posiada dostępu do infrastruktury społecznej.

6.2 Model struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy

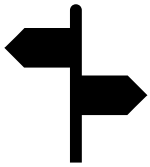

Koncepcja zawarta w niniejszej Strategii zakłada, że każdy proces społeczno-gospodarczy ma swoje odbicie w przestrzeni. Wymiar przestrzenny realizowany jest poprzez opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, w postaci opisu założeń (ogólnych i bardziej szczegółowych, przypisanych do konkretnych rodzajów terenów) oraz przedstawionych w postaci graficznej.

Rysunek 3. Zasięg MPZP na terenie gminy (dane: Urząd Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą)

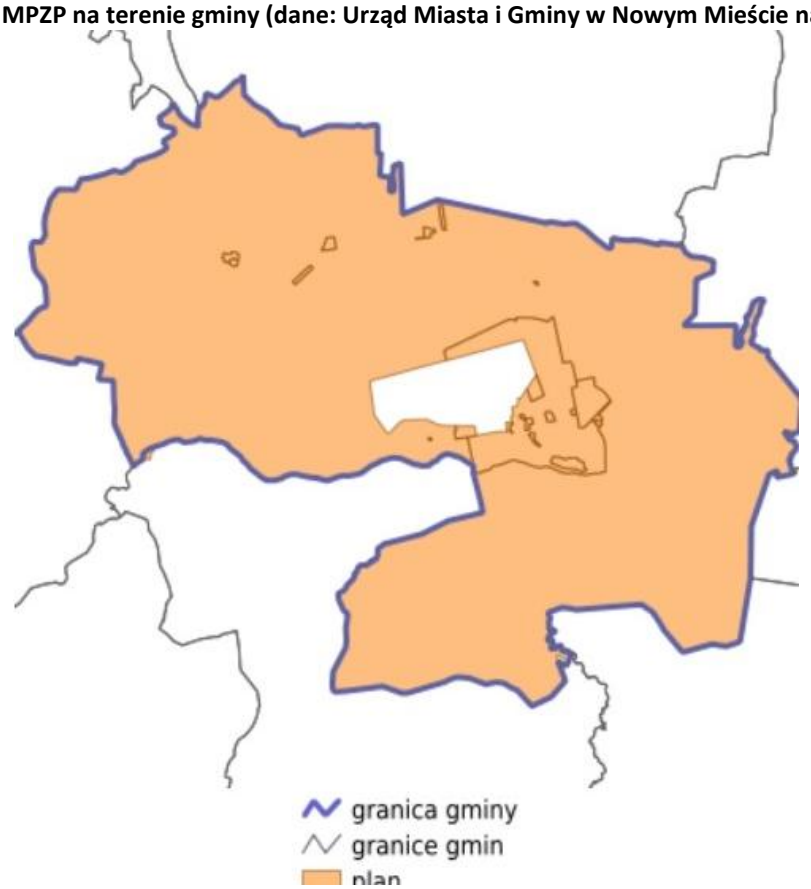

Dla właściwego kształtowania polityki przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą należy uwzględnić następujące założenia główne:

- rozwój zagospodarowania powinien być uzależniony od potencjału demograficznego danej miejscowości i przebiegać etapowo
- rozwój powinien zapewniać ochronę ładu przestrzennego, zachowywać harmonię, odpowiednią skalę i proporcje zabudowy, dążyć do uzupełniania i uporządkowania struktury istniejącej zabudowy, a w dalszej kolejności zagospodarowywać tereny wolne od zabudowy
- racjonalne przeznaczanie terenów pod różne funkcje, w tym zwłaszcza: tereny inwestycyjne (dla lokowania aktywności gospodarczej), obszary przedsiębiorczo-usługowe i transportowe oraz odpowiednie rozmieszczenie tych funkcji w strukturze przestrzennej gminy,

- ochronę i poprawę stanu podstawowych komponentów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Tabela 15. Dodatkowe kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą (opracowanie własne)

Zakres	Opis
Budownictwo	• przeciwdziałanie samowoli budowlanej • adaptacja i modernizacja budynków (w tym: obiektów zabytkowych) na zasadach zapewniających zachowanie istotnych dla miejscowej tradycji form architektonicznych, proporcji, detalu, materiałów itp. • harmonijne wkomponowanie w krajobraz obiektów nowych, a niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gminy (zwłaszcza związanych ze strefą gospodarczą i sferą użyteczności publicznej, itp.),
Infrastruktura	• konieczność rozwoju i uzupełnienia infrastruktury drogowej i sieci infrastruktury technicznej w związku z rozwojem nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej • poprawa stanu technicznego infrastruktury obecnie istniejącej, w tym usprawnień i bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym
Zasoby przyrody	• zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód • poprawa stanu powietrza atmosferycznego • racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych • ochrona zasobów leśnych oraz zalesianie lub zadrzewianie gruntów zdegradowanych i nieużytkowanych rolniczo oraz gleb niskich klas bonitacyjnych (głownie klas VI i VIz oraz V) z wykorzystaniem szerszego wprowadzania drzewostanów wielogatunkowych w przypadku sąsiedztwa istniejących lasów • utrzymanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej oraz zapewnienie optymalnego funkcjonowania systemu obszarów chronionych • racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu dla rozwoju turystyki przy zachowaniu tożsamości kulturowej gminy
Przedsiębiorczość	• zakaz lokalizacji przedsięwzięć, mogących w sposób ciągły znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w przepisach odrębnych (z wyjątkiem lokalizacji inwestycji celu publicznego),

Powyższe założenia są podstawą do rozplanowania kierunków zagospodarowania gminy Nowe Miasto nad Pilicą w przyszłych dokumentach planistycznych, gdzie powinny zostać dostosowane do szczegółowo określonych terenów i uszczegółowione poprzez zapisy planistyczne.

Zaproponowany model struktury funkcjonalno-przestrzennej nie odbiega w znaczący sposób od zapisów obowiązującego Studium uwarunkowań, zachowuje jego główne założenia, poszerzając pewne formy zagospodarowania przestrzeni (Rysunek 10.). Model (Rysunek 12) zawiera główne założenia w stosunku do terenów (przestrzeni) i lokalizuje znaczące inwestycje, które mają przyczynić się do realizacji celów Strategii. Model oparty jest o plan strategiczny gminy Nowe Miasto nad Pilicą.

Rysunek 4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą (na podst. Załącznika nr 2 do Uchwały Nr XVIII/136/2020 Rady Miejskiej Nowe nad Pilicą z dnia 16 stycznia 2020 r.)

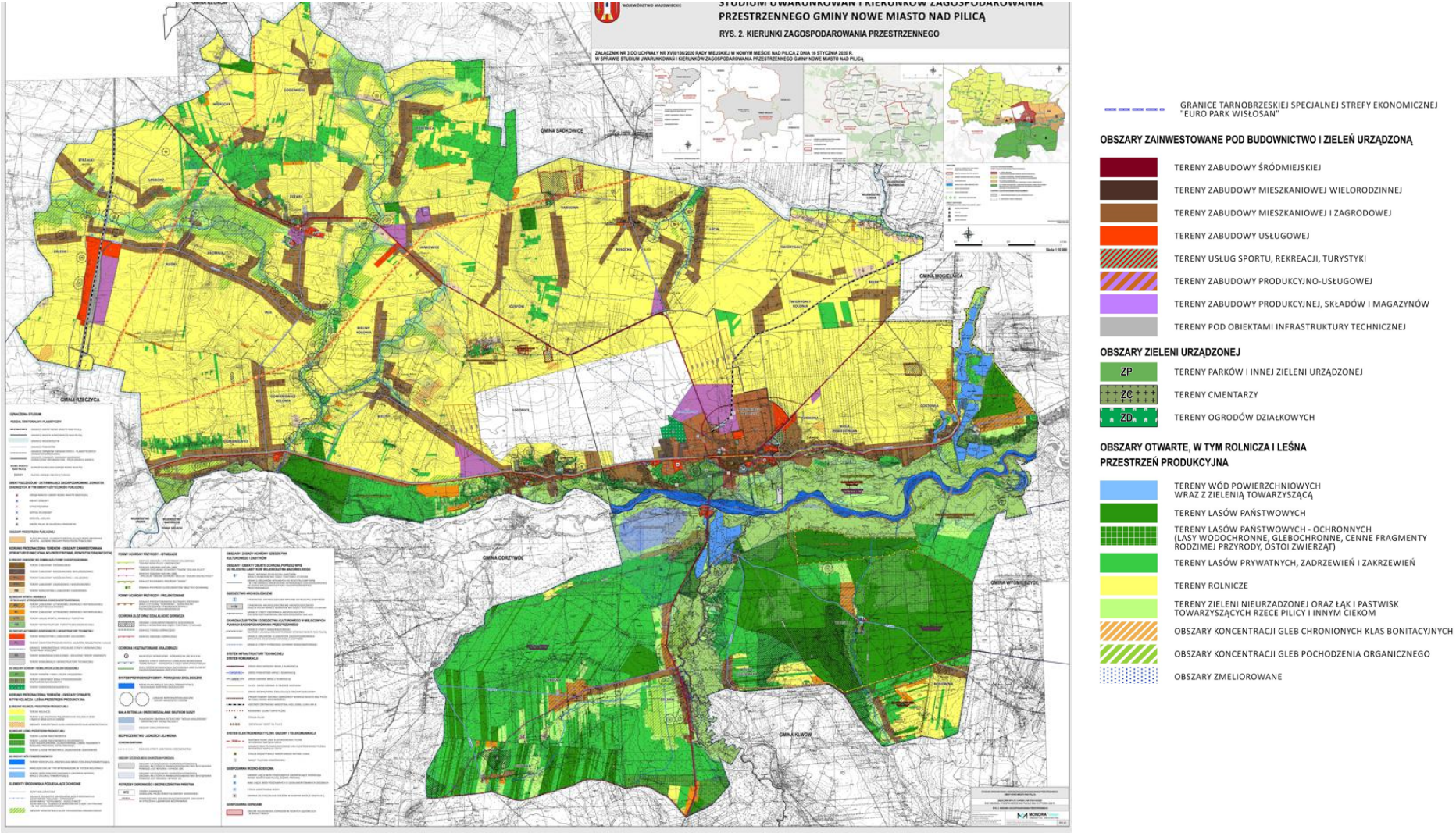

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą wraz z głównymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi (opracowanie własne) proszę zaznaczyć na mapie ważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne

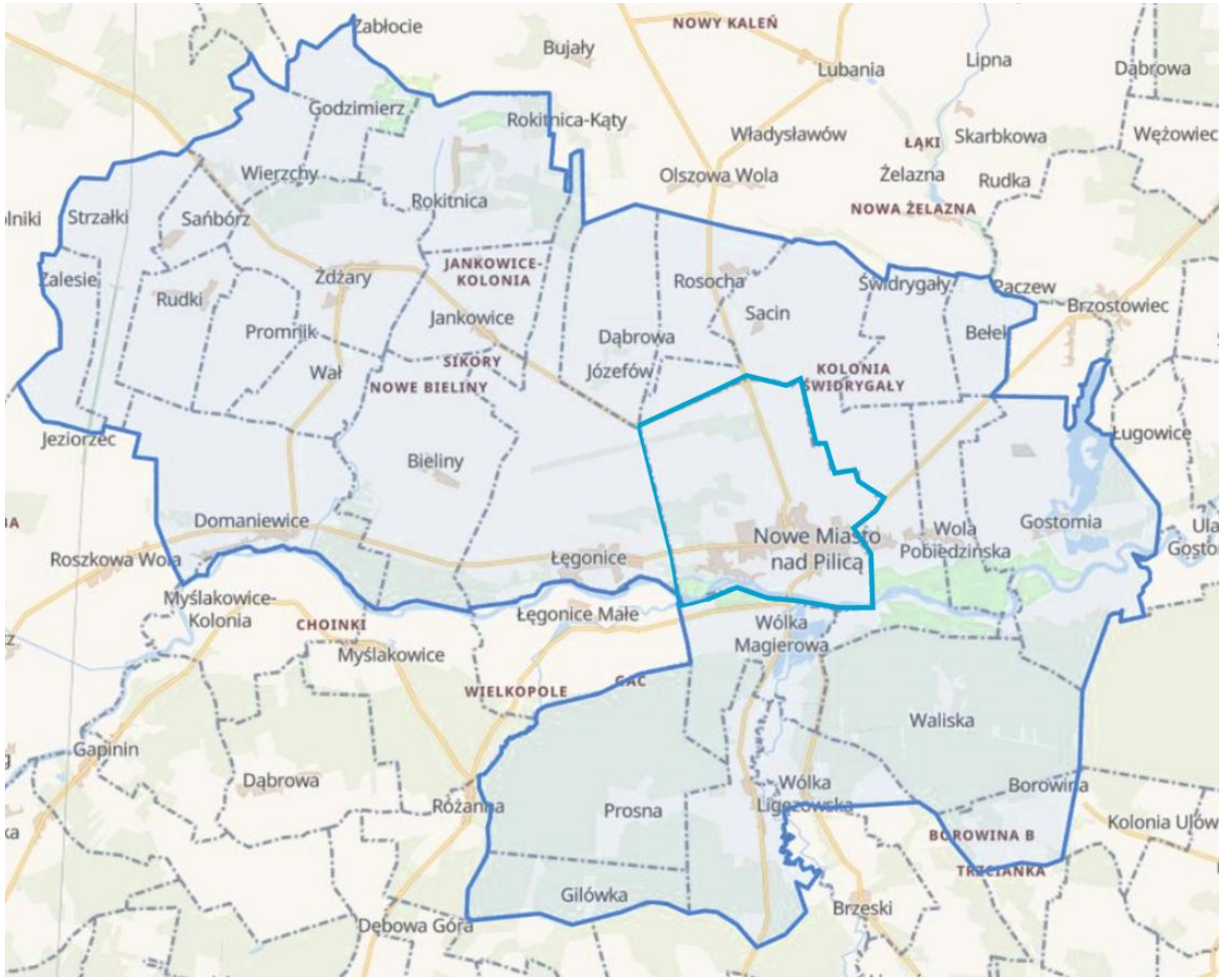

6.3. Rekomendacje w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Szczegółowe rekomendacje dla prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą określone zostały na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą stanu obecnego zagospodarowania i potencjałów obszaru gminy

Tabela 16. Rekomendacje dla kierunków rozwoju na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Określenie terenu	Rekomendacje dla terenów
Tereny centrum miasta Nowe Miasto nad Pilicą	• Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy poprzez uporządkowanie centralnej części miasta, w tym uporządkowanie ruchu komunikacyjnego • Stworzenie przestrzeni przyjaznych dla mieszkańców, w tym miejsc z zielenią • Zachowanie historycznej tkanki zabudowy ścisłego centrum miasta, ochrona zabytkowych obiektów i terenów (rozwój funkcji: kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych itp.) • Kształtowanie nowej zabudowy w zgodzie z istniejącymi uwarunkowaniami • Planowanie przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych spełniających wymogi dostępności dla osób z ograniczoną sprawnością • Izolowanie lub oddalenie od zabudowy mieszkaniowej bardziej uciążliwych (ze względu na hałas, zanieczyszczenia) dla mieszkańców form prowadzenia działalności gospodarczej
Tereny zabudowy wielorodzinnej	• Kształtowanie zwartej struktury przestrzennej • Zapewnianie dobrej dostępności komunikacyjnej (infrastruktura drogowa, piesza i rowerowa) • Zapewnienie dostępu do terenów zieleni urządzonej i przestrzeni publicznych (np. skwery, place zabaw), tworzenie miejsc przyjaznych mieszkańcom • Zapewnienie pełnej dostępności infrastruktury technicznej i mediów
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej	• Kształtowanie właściwych relacji pomiędzy istniejącą i przyszłą zabudową mieszkalną, niedopuszczenie jej zbytniego rozproszenia, kształtowanie relacji pomiędzy zabudową mieszkaniową, a zabudową produkcji rolnej • Kontrolowanie procesu urbanizacji poprzez lokowanie nowej zabudowy mieszkalnej tylko na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej, przeciwdziałanie samowoli budowlanej, nie dopuszczanie zbytniego rozpraszania zabudowy mieszkalnej • Podnoszenie jakości życia i zamieszkania poprzez poprawę wyposażenia w infrastrukturę techniczną (sieciową oraz komunikacyjną) terenów atrakcyjnych do budownictwa jednorodzinnego, terenów zwiększonego popytu budowlanego • Planowanie przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług

	publicznych spełniających wymogi dostępności dla osób z ograniczoną sprawnością • Unikanie zagospodarowania (budowy) na terenach zagrożonych powodzią lub podtopieniem • Ochrona krajobrazu kulturowego w dawnych układach ruralistycznych • Ochrona, rewitalizacja oraz właściwe przeznaczenie obiektów i terenów zabytkowych • Zapewnienie dobrej komunikacji pomiędzy miejscowościami oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym, tj. poprawa infrastruktury drogowej i jej otoczenie: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie • Dążenie do poprawy dostępności do infrastruktury społecznej w sołectwach
Tereny aktywności gospodarczej i o funkcjach usługowych	• Mieszanie funkcji w centrach miejscowości, zabudowy mieszkaniowej, usługowej i handlowej • Wprowadzenie większych kompleksów terenów inwestycyjnych na terenach szczególnie atrakcyjnych z zapewnieniem dobrej dostępności komunikacyjnej (drogi dojazdowe, miejsca parkingowe) • Poprawa warunków inwestowania poprzez właściwe wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę techniczną większych kompleksów terenów inwestycyjnych • Umożliwienie rozwoju produkcji energii elektrycznej opartej na energii słonecznej o mocy ponad 500 kW (np. farmy fotowoltaiczne) • Izolowanie lub oddalenie od zabudowy mieszkaniowej bardziej uciążliwych dla mieszkańców form prowadzenia działalności gospodarczej • Niedopuszczenie do rozwoju działalności gospodarczej uciążliwej dla środowiska naturalnego i rolnictwa
Tereny o wiodącej funkcji rolnej	• Kontynuacja działalności rolniczej jako wiodącej funkcji w zagospodarowaniu przestrzennym, w szczególności działalności sadowniczej (uprawa drzew i krzewów owocowych) na przeważającym obszarze gminy • Ochrona gruntów rolnych najwyższych klas • Zwiększenie spójności miejscowości rolniczych poprzez zapobieganie zbytniemu rozproszeniu zabudowy mieszkaniowej, kształtowanie zabudowy zgodnie z zasadami ładu przestrzennego, bezpieczeństwa oraz przyszłego wyposażenia w sieci, infrastrukturę techniczną i połączenia komunikacyjne, w tym na terenach wzmożonej aktywności budowalnej • Dopuszczenie zabudowy zagrodowej na terenach rolniczych, pod warunkiem zachowania wymogu powierzchniowego (1 ha, 2 ha, 5 ha) • Wprowadzanie nowych technologii i innowacji w rolnictwie, przetwórstwie, magazynowaniu i dystrybucji płodów rolnych, inwestowanie we wzrost produktywności • Rozwijanie współpracy rolników pomiędzy gospodarstwami oraz pomiędzy rolnikami indywidualnymi a grupami producenckimi, branżą przetwórstwa, dystrybucji płodów rolnych • Dopuszczenie realizacji: zabudowy mieszkalnej, rezydencjalnej, letniskowej, zalesiania, zagospodarowania rekreacyjnego itp. terenów o mniejszej przydatności rolniczej

Tereny zielone, leśne i obszary chronione	• Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej terenów leśnych, wykorzystanie potencjału terenów pod ochroną, powstawanie ścieżek edukacyjnych i szlaków turystycznych, miejsc odpoczynku, zwiększenie ilości i dostępności terenów zielonych • Zachowanie, ochrona oraz zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego gminy, w tym terenów pod ochroną terenów leśnych, parków, zadrzewień śródpolnych, itp. • Zwiększenie lesistości gminy poprzez zalesianie gleb słabiej przydatnych do rolnictwa, klas VI i VIz • Niedopuszczenie inwestycji mogących naruszyć integralność terenów pod ochroną, w tym ciągłość korytarzy ekologicznych
Tereny cieków i zbiorników wodnych	• Zachowanie obecnego systemu cieków i zbiorników wodnych oraz ich najbliższego otoczenia (dolin) dla zachowania właściwych stosunków wodnych oraz walorów środowiskowych • Zakaz wprowadzania zabudowy mieszkalnej i gospodarczej na tereny zagrożone ryzykiem powodziowym • Wykorzystanie atrakcyjności terenów przy zbiornikach wodnych dla wzrostu funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych, wprowadzenie zagospodarowania rekreacyjnego odpowiedniego do skali obiektu, rozwój usług • Dążenie do poprawy jakości wód, oszczędnego gospodarowania wodą oraz zakazu podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko gruntowo-wodne

7. SYSTEM WDRAŻANIA I REALIZACJI STRATEGII

7.1 Współpraca i odpowiedzialność za wdrażanie i realizacje Strategii

Planowanie, wdrażanie jak i monitorowanie strategicznych celów rozwojowych Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą do 2028 roku powinny tworzyć zintegrowany system działań w ramach zarządzania Strategią. System realizacji Strategii obejmuje działania zmierzające do zapewnienia warunków instytucjonalnych i organizacyjnych umożliwiających wdrażanie, monitorowanie, ocenę i aktualizację dokumentu.

Ze względu na długoterminową perspektywę wdrażania Strategii określono najważniejsze zasady systemu, podczas gdy szczegółowe rozwiązania będą uzgadniane i stosowane według potrzeb wraz z postępem prac. Zarządzanie strategiczne jest procesem „żywym", wymagającym ciągłej kontroli i modyfikacji przyjętych rozwiązań, stosownie do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych.

Rysunek 6. Schemat współpracy wdrażania i realizacji Strategii (opracowanie własne)

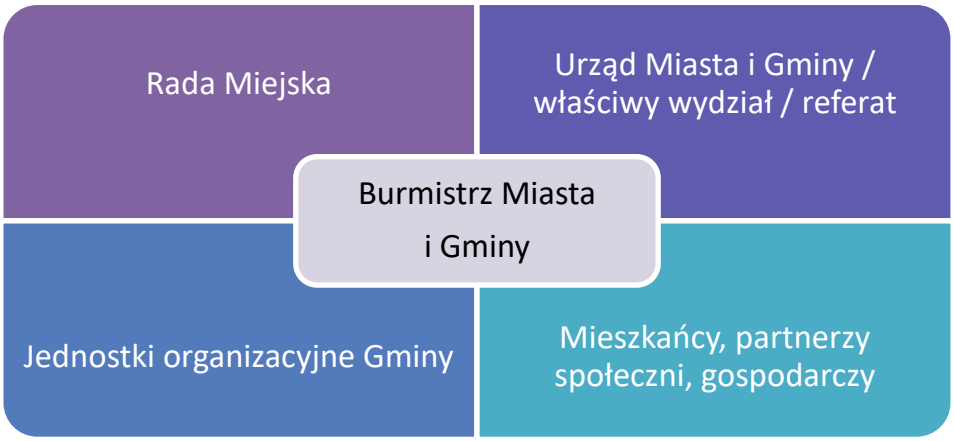

Fundamentalną regułą związaną z systemem wdrażanie i realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022 – 2028 będzie poszanowanie zasady zrównoważonego rozwoju oraz równości szans i braku dyskryminacji.

Przy opracowywaniu Strategii przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki działań nie powinny ograniczać się w swoich założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych samorządu gminnego. Uwzględniono także kierunki działań, które wykraczają poza bezpośrednie strefy kompetencji samorządu i których realizacja należeć będzie np. do samorządu powiatowego, podmiotów prywatnych czy organizacji pozarządowych. W takich obszarach rola gminy jest ograniczona, a fundamentalną zasadą jest zasada partnerstwa, rozumiana jako aktywna i otwarta współpraca równo traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska i instytucje realizujące i wspierające realizację działań na rzecz rozwoju gminy.

7.1 Wdrażanie Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą realizowana będzie w horyzoncie czasowym do 2028 roku. Po jej zatwierdzeniu przez Radę Miejską, za jej prawidłowe wdrażanie odpowiedzialny jest organ wykonawczy tj. Burmistrz Nowego Miasta nad Pilicą. Głównym adresatem zapisów dokumentu są mieszkańcy gminy Nowe Miasto nad Pilicą .

Tabela 17. Instrumenty wdrożeniowe Strategii (opracowanie własne)

Instrument	Możliwe do wykorzystania części składowe instrumenty
prawny	Postępowanie wynikające z przepisów ustawowych, uchwały Rady Miejskiej, zarządzenia Burmistrza Nowego Miasta nad Pilicą, regulacje w postaci prawa miejscowego, decyzje administracyjne
organizacyjno – zarządczy	Regulaminy wydziałów Urzędu Miasta i Gminy i jednostek, działania kadr, korzystanie z opinii i rekomendacji zewnętrznych, koordynacja działań z różnych branż, zakresów działalności i perspektyw rozwojowych gminy
wdrożeniowy	Programy i strategie sektorowe, branżowe, plany uchwalone przez Radę Miejską
finansowy	Wieloletni plan inwestycyjny, uchwały budżetowe, dokumenty finansowe określające krótko i długoterminowe kierunki wydatkowanych środków, budżet zadaniowy
planowania przestrzennego	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (zastosowanie procedur gwarantujących udział mieszkańców w planowaniu)
społeczny	Działania edukacyjne, konsultacje społeczne i wewnętrzne (pomiędzy UMiG i jednostkami podległymi) z wykorzystaniem tradycyjnych metod oraz mediów, Internetu itp.

Wdrażanie *S*trategii to etap polegający przede wszystkim na realizacji zadań, zarządzaniu zmianami oraz koordynacji współpracy. Najważniejsze podmioty struktury wdrażania to:

- Rada Miejska – odpowiedzialna za zatwierdzenie Strategii oraz ewentualnych zmian w jej zapisach, po przeprowadzonej ewaluacji, nadzór nad postępami i efektami wdrażania *Strategii,*
- Burmistrz Nowym Mieście nad Pilicą – odpowiedzialny za nadzór nad realizacją działań przyjętych w *Strategii,* zapewnienie środków finansowych na realizację działań z niej wynikających poprzez uwzględnienie ich w budżecie gminy i Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, nawiązanie współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi.
- Urząd Miasta i Gminy/ właściwy wydział/ referat – odpowiedzialny za koordynowanie przepływu informacji na temat działań związanych z realizacją *Strategii*; monitorowanie realizacji *Strategii*, współpracę z mieszkańcami oraz przedstawicielami jednostek organizacyjnych i partnerów społeczno-gospodarczych, przeprowadzenie działań inwestycyjnych i innych przewidzianych w zapisach planu strategicznego.

O każdym etapie wdrażania Strategii, podobnie jak jej realizacji, zostaną poinformowani mieszkańcy gminy, na zasadach przyjętych zwyczajowo w Urzędzie Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą. W tym czasie mogą być prowadzone także konsultacje społeczne adekwatne do danego etapu wdrażania.

7.2 Ewaluacja

W Strategii ewaluacja jest polega na obiektywnym wartościowaniu w całościowym formułowaniu wniosków. Opierając się na interpretacji danych źródłowych diagnozowana jest Strategia oraz jej wartość „bieżąca", tj. jakość, adekwatność i zasadność przyjętych lub zrealizowanych działań i ich efektów.

Założenia ewaluacji dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Tabela 18. Założenia ewaluacji dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą (opracowanie własne)

Rodzaj działań ewaluacyjnych	Opis
Ewaluacja ex-ante (ewaluacja uprzednia)	Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów: – trafności - analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań w stosunku do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów – skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania – efektywności – czy zdefiniowane cele są uzasadnione i przynoszą korzyści dla rozwoju gminy – spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu. Po przeprowadzonej ewaluacji ex ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.
Ewaluacja mid-term	Przeprowadzana w połowie okresu obowiązywania Strategii poprzez sporządzenie sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań oraz zawierał wnioski co do zasadności przeprowadzenia lub zaniechania aktualizacji zapisów Strategii.
Ewaluacja ex-post.	Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań, analizę efektywności wydatkowania środków finansowych, analizę osiągniętych rezultatów w ramach podjętych działań (stopień osiągnięcia założonych wskaźników).

Procedura wprowadzania zmian w zapisach Strategii

Podstawą wprowadzenia zmian w zapisach Strategii mogą być np.: zmiany sytuacji społeczno – gospodarczej, czy przestrzennej na terenie gminy, rekomendacje wynikające z działań monitoringowych bądź ewaluacji częściowej lub też konieczność wprowadzenia nowych priorytetów i działań.

Inicjatorem modyfikacji i zmian mogą być wszystkie podmioty współpracujące przy jej wdrażaniu i monitorowaniu.

Wprowadzanie modyfikacji w ramach Strategii przebiegać będzie zgodnie z poniższą ścieżką postępowania:

- właściwy wydział/referat Urzędu Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą w odpowiedzi na zaistniałe potrzeby podejmuje działania administracyjne związane z aktualizacją Strategii, czego efektem jest opracowanie projektu zmienionego dokumentu,
- projekt aktualizacji Strategii jest akceptowany przez Burmistrza Nowego Miasta nad Pilicą,
- Burmistrz Nowego Miasta nad Pilicą przedkłada projekt zmodyfikowanej Strategii Radzie Miejskiej w celu podjęcia stosownej uchwały.

7.3 Monitoring Strategii

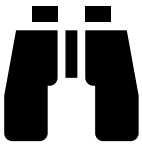

Celem prowadzenia monitoringu jest zapewnienie maksymalnej efektywności realizacji założeń planu strategicznego poprzez nadzór nad jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie poszczególnych zapisów oraz umożliwienie przeprowadzenia okresowej i końcowej ewaluacji Strategii.

System monitoringu będzie oparty na prowadzeniu raz na dwa lata oceny sprawozdawczej pod względem osiągnięcia wskaźników, oceny stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych przedsięwzięć, w tym zamierzeń strategicznych. Informacje zawarte w sprawozdaniu syntetycznym opierać się będą na informacjach z wydziałów wdrażających działania z planu strategicznego, jednostek podległych gminie oraz ogólnodostępnych danych statystycznych. Sprawozdanie syntetyczne będzie przedstawiane Radzie Miejskiej.

Efekty monitoringu *Strategii* mogą być zawarte w Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą: r*aport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego*.

Rokiem bazowym dla wskaźników w procesie monitoringu będzie rok 2020 (dane z tego roku zostały uwzględnione w przeprowadzonej Diagnozie sytuacji społecznej gospodarczej i przestrzennej). Natomiast pierwszy monitoring proponowany jest najwcześniej po upływnie pełnego roku od wejścia w życie dokumentu.

Źródła pozyskiwania danych do przeprowadzania oceny realizacji założeń Strategii:

- dane sprawozdawcze z wydziałów, referatów Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą , odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań,
- dane sprawozdawcze z jednostek podległych gminie i instytucji, stowarzyszeń, związków itp. działających na jej terenie,
- dane pochodzące z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych (badania opinii publicznej, ankietyzacja, spotkania konsultacyjne itp.),
- ogólnodostępne statystyki, np. GUS, BDL, System Analiz Samorządowych itp.

Tabela 19. Wskaźniki realizacji planu strategicznego dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Rok bazowy 2020	Oczekiwany kierunek zmian
Cel strategiczny 1. Rozwój społeczny Gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy kondycji i aktywności społecznej oraz oferty usług dla mieszkńców				
Liczba odnowionych obiektów użyteczności publicznej, w tym: obiektów edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych	szt.	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖
Liczba nowych obiektów użyteczności publicznej, w tym: obiektów edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych	szt.	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖
Stopa bezrobocia rejestrowego	%	PUP w Grójcu	4,3	↘
Liczba beneficjentów pomocy społecznej	osób	MGOPS w Nowym Mieście nad Pilicą	227	↘
Liczba doposażonych jednostek OSP	szt.	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖
Liczba nowych inicjatyw zwianych z aktywizacja mieszkańców	szt.	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖
Liczba wprowadzonych e–usług w gminie	szt.	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖
Cel strategiczny 2. Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska				
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0,00	↖
Długość zmodernizowanych odcinków dróg gminnych, nowo wybudowanych chodników	km	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0,00	↖

Procent ludności objętych siecią kanalizacyjną	%	GUS	71,8 miasto 0 wieś	↖
Długość zmodernizowanej/ nowo wybudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	km	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0,00	↖
Liczba budynków użyteczności publicznej poddana kompleksowej termomodernizacji	szt.	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖
Cel strategiczny 3. Rozwój gospodarczy gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla wzmacnienia konkurencyjności wykorzystania potencjału turystycznego				
Powierzchnia terenów inwestycyjnych	ha	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	15,00	↖
Liczba wpisanych do rejestru REGON podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności	szt.	GUS	673	↖
Powierzchnia zagospodarowanych turystycznie i sportowo-rekreacyjnie przestrzeni	ha	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖
Liczba podejmowanych nowych działań promocyjnych gminy	szt.	UMIG w Nowym Mieście nad Pilicą	0	↖

7.4 Ramy finansowe Strategii i źródła jej finansowania

W procesie tworzenia ram finansowanych dla realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022 – 2028* poddano analizie dochody oraz wydatki gminy w ostatnich latach, jak również skuteczność gminy w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania.

Pod uwagę wzięto również wieloletnią prognozę finansową. Należy jednak zwrócić uwagę, iż ramy finansowe posiadają jedynie charakter prognostyczny.

Po analizie zebranych danych, szacunkowo określono ramy finansowe realizacji Strategii w poszczególnych celach strategicznych.

Rysunek 7. Plan finansowy Strategii

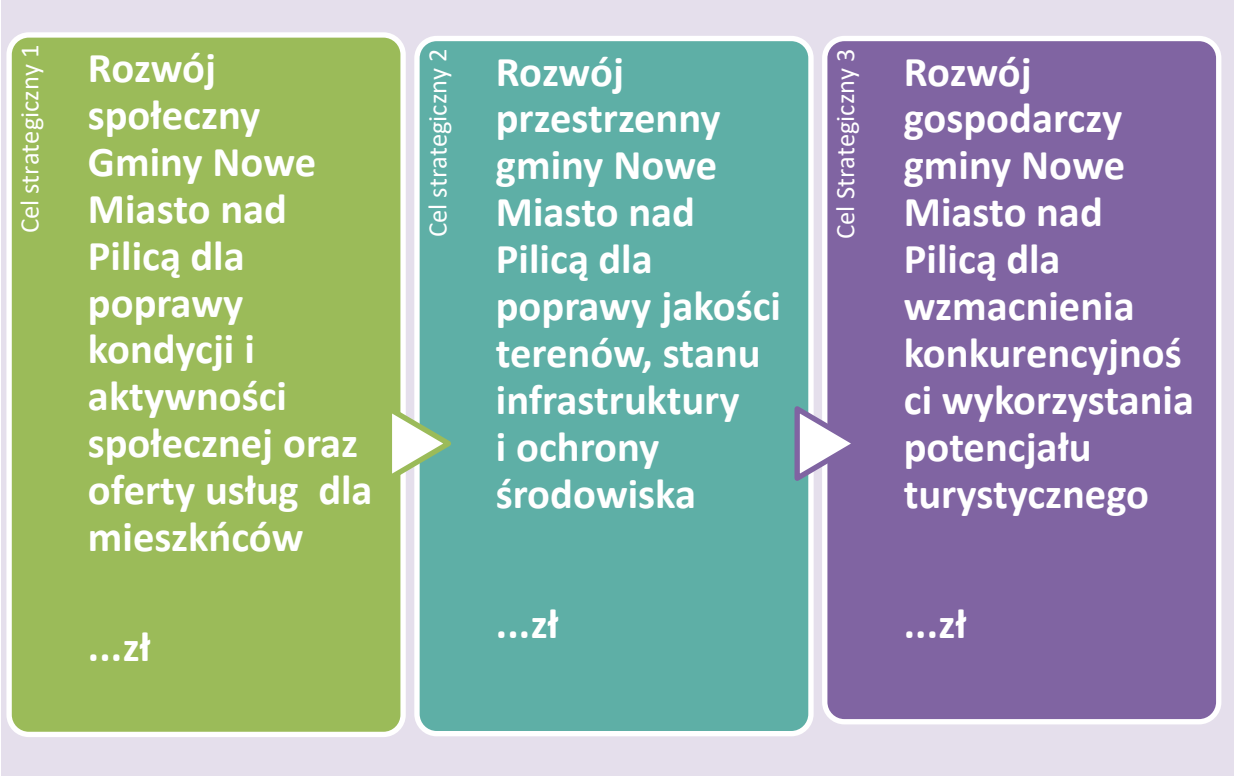

Tabela 20. Koszty zadań priorytetowych planu strategicznego

Nazwa nadania	Koszt zadania (zł)

Źródła finansowania

Strategia rozwoju dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą uwzględnia finansowanie z:

- budżetu gminnego,
- środków pochodzących z budżetu państwa,
- środków funduszy celowych,
- funduszy europejskich dostępnych w ramach: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej,
- innych funduszy ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie oraz fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środków z sektora prywatnego, w tym opartych na formule partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredytów bankowych, pożyczek oraz funduszy z sektora pozarządowego,
- dodatkowych form wsparcia dostępnych w ramach linii budżetowych, np. tarcz antykryzysowych itp.

Realizacja części zadań przewidzianych w *Strategii* wymaga również współpracy z gminami sąsiednimi, powiatem grójecki oraz województwem mazowieckim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować wymiar merytoryczny i finansowy, w tym np. przekazanie dotacji na realizację konkretnego zadania.

Dochody własne gminy Nowe Miasto nad Pilicą , które stanowić będą wkład własny do inwestycji pochodzić będą m.in. z podatku od nieruchomości, udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałych środków publicznych. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą oraz jednostek organizacyjnych gminy.

8. ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI STRATEGII

W celu eliminacji ewentualnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze przeprowadzanych w ramach Strategii inwestycji przewiduje się działania zapobiegawcze oraz bezwzględne respektowanie rygorów ochronnych określonych przepisami prawa dla poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo.

Teren, na którym prowadzone będą działania inwestycyjne nie wykracza poza granice administracyjne gminy Nowe Miasto nad Pilicą. Ze względu na charakter i skalę planowanych działań ujętych w Strategii nie przewiduje się wystąpienia zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Inwestycje przewidziane w Strategii realizowane będą głównie w obszarach zmienionych antropogenicznie, zurbanizowanych, przekształconych w wyniku działalności człowieka. Realizacja większości inwestycji przyniesie pozytywne skutki dla środowiska oraz wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy Nowe Miasto nad Pilicą .

Zalecenia ogólne (budowlane) dotyczące minimalizacji niekorzystnego wpływu na środowiska działań inwestycyjnych dotyczą m.in.:

- bezwzględnego przestrzegania przepisów BHP i przepisów przeciwpożarowych,
- zapewnienia zaplecza socjalnego i zabezpieczonego zaplecza budowy,
- odpowiedniego oznakowania obszarów prowadzenia prac budowlanych,
- zachowania wysokiej kultury prowadzenia robót w szczególności poprzez: stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, korzystanie z urządzeń o niskich parametrach emisji zanieczyszczeń, ograniczanie czasu pracy maszyn, systematyczne sprzątanie placów budowy, odpowiednią gospodarkę odpadami, a także zabezpieczenie przed niekorzystnym wpływem zwłaszcza fazy prowadzenie inwestycji na zwierzęta, rośliny oraz wody gruntowe.

Tabela 21. Proponowane zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko działań zawartych w Strategii

Komponent środowiska	Środki łagodzące
Ludzie	• ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu, • stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez nie wywoływane, • stosowanie roślinności izolacyjnej (głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych)
Zwierzęta	• wykonanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy, • prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy i innych gatunków istotnych pod względem przyrodniczym, • ograniczenie inwestycji na terenach bytowania, gniazdowania i żerowania dzikich zwierząt, • stosowanie zastępczych schronień dla ptaków i nietoperzy (w postaci skrzynek podciepleniowych i natynkowych) w czasie prowadzenia prac termomodenizacyjnych budynków, • prowadzenie prac w możliwe najkrótszym czasie

Rośliny	• zachowanie obszarów biologicznie czynnych o powierzchni proporcjonalnej do powierzchni zagospodarowania, • wprowadzanie nowych obszarów zielni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz współgrającej z otoczeniem, • ograniczenie zmniejszania/zwiększanie powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych, • prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych oraz zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia w czasie wykonywania prac budowlanych
Powietrze	• zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, stosowanie osłon na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczających pylenie oraz inne zanieczyszczenia, • ograniczenie zmniejszania powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych, • wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjnej, • propagowanie ruchu rowerowego, pieszego, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych
Powierzchnia ziemi	• przestrzegania prawidłowej gospodarki odpadami, • zabezpieczenie ziemi przed składowaniem materiałów niebezpiecznych, • przed rozpoczęciem prac ziemnych zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po zakończeniu prac – rozplantowanie na powierzchni terenu
Wody powierzchniowe i podziemne	• zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych, • zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi), • stosowanie w nowo budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody, • zagwarantowanie odpowiedniego spływu wód opadowych i roztopowych z terenów nieprzepuszczalnych oraz ich oczyszczania ze względu na rodzaj odbiornika
Krajobraz	• zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu i zagospodarowaniem, • utrzymanie jak największego areału zieleni
Klimat	• utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych, • wzrost wykorzystania OZE
Zabytki i dobra materialne	• planowanie nowych inwestycji w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym, odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych, • prowadzenie prac remontowych obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków

9. WYTYCZNE DLA SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Strategia Rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022-2030 jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem *Strategii* dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju.

Zgodność tych dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do:

- zgodności na poziomie wizji – sprawdzenia czy dokument jest spójny i opowiada na główną aspirację gminy zawartą w *Strategii,*
- zgodności na poziomie celów – cele zaplanowane w dokumentach programowych niższego rzędu muszą wpisywać się w realizację celów zaplanowanych w *Strategii,*
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów – dokumenty wykonawcze powinny przyczynić się do osiągnięcia wskaźników zaplanowanych w *Strategii,*
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Wytyczne do dokumentów wykonawczych:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - Gmina posiada uchwalone w 2020 roku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowe Miasto nad Pilicą. W dokumencie uwzględniony jest zaplanowany w Strategii model rozwoju, jak i rekomendacje dla poszczególnych terenów. Studium uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - większość gminy objęta jest MPZP, MPZP uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu strategicznym 2 Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto Nad Pilica dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska,
- Gminny Program Opieki na Zabytkami z Gminną Ewidencją Zabytków - Gmina rozważy konieczność aktualizacji gminnej ewidencji zabytków oraz przystąpi do sporządzenia programu według zapisów i rekomendacji zawartych w Strategii w celu strategicznym 2 Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto Nad Pilica dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska,
- Gminny Program Rewitalizacji – aktualny, nie wymaga aktualizacji, zadania rewitalizacyjne korelują z zapisami zawartymi w niniejszym dokumencie,
- Gminny Program Ochrony Środowiska Program – w trakcie aktualizacji - uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu strategicznym 2 Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto Nad Pilica dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska,
- Program usuwania azbestu Program aktualny na lata ….. - uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu strategicznym 2 Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto Nad Pilica dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska,

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Plan w trakcie aktualizacji - uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu strategicznym 2 Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto Nad Pilica dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska
- Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Plan aktualny na lata ……. - uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu strategicznym 2 Rozwój przestrzenny gminy Nowe Miasto Nad Pilica dla poprawy jakości terenów, stanu infrastruktury i ochrony środowiska,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych - Strategia aktualna na lata …… - Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu strategicznym 1: Rozwój społeczny gminy Nowe Miasto nad Pilicą dla poprawy kondycji i aktywności społecznej oraz oferty usług dla mieszkańców.
- Dokumenty sektorowe w zakresie prowadzenie polityki społecznej - dokumenty uchwalane corocznie, sektorowe, specjalistyczne, odnoszące się do rożnych aspektów pomocy społecznej i sytuacji społecznych. Uszczegółowia i realizuje grupę zadań zawartych w Strategii w celu strategicznym dotyczącym sfery społecznej,
- Gminny plan zarządzania kryzysowego - dokument, wraz z innymi dotyczącymi wystąpienia zagrożenia (w tym dokumenty zastrzeżone) – aktualne. Dokumenty określają zadania bezpieczeństwa na poziomie gminnym i nie są zależne od zapisów Strategii, stanowią zapisy prawa ogólnego,
- Wieloletnia prognoza finansowa - dokumenty warunkujące sytuację finansowaną i zamierzania budżetowe gminy.

SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

Spis tabel

Tabela 1. Opisowy schemat opracowania Strategii 6
Tabela 2. Wnioski z diagnozy stanu obecnego gminy Nowe Miasto nad Pilicą (na podst. Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nowe Miasto nad Pilicą, kwiecień 2022) 8
Tabela 3. Ocena poszczególnych obszarów życia w gminie Nowe Miasto nad Pilicą według ankietowanych - hierarchia według oddanych głosów 12
Tabela 4. Analiza SWOT dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą – pozytywne aspekty wpływające na rozwój 14
Tabela 5. Analiza SWOT dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą – negatywne aspekty wpływające na rozwój 15
Tabela 6. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą na lata 2022 – 2028 z dokumentami krajowymi (opracowanie własne) 16
Tabela 7. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto nad Pilicą z dokumentami o randze regionalnej (opracowanie własne) 17
Tabela 8 Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 1 28
Tabela 9. Oczekiwane rezultaty działań przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego 1 31
Tabela 10 Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 2 33
Tabela 11 Oczekiwane rezultaty działań przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego 2 36
Tabela 12. Działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 3 39
Tabela 13 Oczekiwane rezultaty działań przewidzianych do realizacji w ramach celu strategicznego 3 41
Tabela 14. Kluczowe uwarunkowanie przestrzenne gminy Nowe Miasto nad Pilicą (opracowanie własne) 44
Tabela 15. Dodatkowe kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasto nad Pilicą (opracowanie własne) 52
Tabela 16. Rekomendacje dla kierunków rozwoju na terenie gminy Nowe Miasto nad Pilicą 55
Tabela 17. Instrumenty wdrożeniowe Strategii (opracowanie własne) 59
Tabela 18. Założenia ewaluacji dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą (opracowanie własne) 60
Tabela 19. Wskaźniki realizacji planu strategicznego dla gminy Nowe Miasto nad Pilicą 62
Tabela 20. Koszty zadań priorytetowych planu strategicznego 64
Tabela 21. Proponowane zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko działań zawartych w Strategii 66

Spis wykresów

Wykres 1. Ocena warunków życia w gminie Nowe Miasto nad Pilicą -przedstawienie procentowe 11
Wykres 2. Ocena poszczególnych obszarów życia według ankietowanych - przedstawienie procentowe, według ilości punktów 13

Spis rysunków

Rysunek 1. Schemat strategiczny dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą 20
Rysunek 2. Plan strategiczny dla Gminy Nowe Miasto nad Pilicą 20
Rysunek 3. Zasięg MPZP na terenie gminy (dane: Urząd Miasta i Gminy w Nowym Mieście nad Pilicą) 51
Rysunek 4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Nowe Miasto nad Pilicą (na podst. Załącznika nr 2 do Uchwały Nr XVIII/136/2020 Rady Miejskiej Nowe nad Pilicą z dnia 16 stycznia 2020 r.) 53
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Nowe Miasto nad Pilicą wraz z głównymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi (opracowanie własne) proszę zaznaczyć na mapie ważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne 54
Rysunek 6. Schemat współpracy wdrażania i realizacji Strategii (opracowanie własne) 58
Rysunek 7. Plan finansowy Strategii 64